

Rune Jostein Eide

Samstemt samarbeid

En case-studie om Samstemts politiske påvirkningsarbeid under Kulturløftet.

Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for kultur, religion og samfunnsfag
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2018 Rune Jostein Eide

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

Denne oppgaven er skrevet som en del av et masterstudium i kulturstudier ved Universitetet i Sørøst-Norge.

Oppgaven tar for seg samarbeidet mellom Samstemt og staten under kulturløftperioden (2005-2013), med hensikt å belyse dette samarbeidet i et korporatismeperspektiv.

Problemstillingen for denne oppgaven lyder som følger:

Hvordan kan Samstemt-prosessen forstås ut i fra et korporatismeperspektiv?

Problemstillingen belyses med kvalitative forskningsmetoder. Oppgaven er designet som en enkeltcase-studie med fortolkning av teori, samt analyse og fortolkning av intervjuer og dokumenter. Studien er hovedsakelig hermeneutisk forankret.

Oppgaven presenterer teorier knyttet til korporatisme, lobbyisme og kulturpolitisk analyse og antyder plassering av samstemtsamarbeidet i lys av Hall og Deardoffs (2006) lobbyismeteorologi basert på politisk subsidiering, samt beskrivelsen av norsk kulturpolitikk i perioden basert på Chartrand og McCaugheys (1989) kulturpolitiske modell.

Avslutningsvis antydes det sammenhenger mellom samstemtsamarbeidet og kulturløftperiodens kulturpolitiske satsning på det rytmiske feltet.

Abstract

This master thesis is written as a part of a master's degree in cultural studies at the University of South-Eastern Norway.

The master thesis studies the collaboration between Samstemt and the government during the Culture Initiative (2005-2013), with intention to see the collaboration in a corporative view.

The master thesis addresses the following main research question:

How can the collaboration-process between Samstemt and the government be understood in a corporative view?

The research questions are illuminated with qualitative research methods, designed as a single-case study with interpretation of theory and also interpretation and analysis of interviews and documents. The study is mainly rooted in the philosophy of hermeneutics.

Theories related to corporatism, lobbyism and public cultural policy analysis are presented, and suggests a location of the "Samstemt-collaboration" in relation to Hall & Deardoffs (2006) theory where lobbyism appears as a form of "legislative subsidy", together with a description of Norwegian public cultural policy in this period based on Chartrand & McCaugheys (1989) model of public art support.

In the conclusion possible relations between the "Samstemt-collaboration", and the boost in public cultural policy at the field of rhythmic music, during the period of the Culture Initiative.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Abstract	4
Innholdsfortegnelse	5
Forord	7
1 Innledning	8
1.1 Begrepsavklaring.....	9
2 Problemstilling	11
2.1 Hovedproblemstilling:	11
2.1.1 Forskningsspørsmål:	11
3 Vitenskapsteori og metode	12
3.1 Vitenskapelig ståsted.....	12
3.2 Forskningsetikk	13
3.3 Kvalitativ forskningsmetode.....	14
3.3.1 Casestudie	14
3.4 Intervju som datainnsamlingsmetode.....	16
3.4.1 Informantene	16
3.5 Tekstanalyse.....	17
4 Teori og tidligere forskning	21
4.1 Kulturpolitikk.....	21
4.1.1 Kultur	21
4.1.2 Kulturpolitikk	22
4.2 Kulturpolitisk utvikling i Norge.....	24
4.3 Armlengdesprinsippet	28
4.4 Korporatisme.	31
4.5 Korporatisme og lobbyisme i kulturfeltet	33
5 Samstemt	36
5.1 Organisasjonene bak Samstemt	36
5.1.1 Norsk jazzforum	36
5.1.2 Norsk Rockforbund.....	36
5.1.3 Gramart	36
5.1.4 FolkOrg	37

5.1.5	FONO	37
5.1.6	nyMusikk	37
5.1.7	Norgesnett	38
5.2	Opptakten til Samstemt	38
6	Resultater	41
6.1	Intervjuanalyse	41
6.1.1	Kulturløftet, en spesiell periode i norsk kulturpolitikk.	41
6.1.2	Samarbeid og samordning ga innflytelse	44
6.2	Dokumentanalyse.....	50
6.2.1	Ta vare på og dyrke talentene	51
6.2.2	Levende musikk til alle	52
6.2.3	Musikken har et enormt næringspotensial.....	54
6.2.4	Økt kompetanse gir mer kultur for pengene!.....	55
6.2.5	Større tilgjengelighet av norsk musikk.	56
6.2.6	Stor synergieffekt i sjangersamarbeid.....	57
6.2.7	Reell bedring i levekår	58
7	Diskusjon	60
7.1	Korporatisme og samstemtsamarbeidet	60
7.2	Lobbyisme og samstemtsamarbeidet	61
7.3	Kulturløftperiodens kulturpolitiske modell.....	63
8	Konklusjon	68
9	Litteratur.....	71
10	Vedlegg	75
	Vedlegg 1: Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet	75
	Vedlegg 2: Intervjuguide Samstemt.....	76
	Vedlegg 3: Intervjuguide staten	79
	Vedlegg 4: Forenklet vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning	81
	Vedlegg 5: Berkreftelse på endring - NSD	82

Forord

Takk til:

- Tobias Harding for tålmodighet og god veiledning i prosjektet.
- Ingelill for gode råd og diskusjoner.
- Norsk jazzforum for velvillighet og nyttig informasjon i oppstarten av prosjektet.
- Informantene som stilte til intervju på tross av en hektisk hverdag.
- Sunniva, Vårin og Frid Odine for godt humør.

1. september 2018

Rune Jostein Eide

1 Innledning

Ideen til denne oppgavens problemstilling har sin opprinnelse i en artikkel av Per Mangset om den korporative tradisjonen i nordisk kulturpolitikk (Mangset, 2015). Artikkelen fokuserer på kunstnerorganisasjonenes forhold til kulturmyndighetene, og i artikkelens avslutning forslår forfatteren å studere kulturorganisasjoner fra flere felt komparativt i et korporatisme perspektiv.

Gjennom arbeidet med prosjektbeskrivelsen til denne oppgaven ble den utviklet til å bli en undersøkelse av samarbeidet mellom Samstemt og staten under kulturløftperioden, med hensikt å belyse dette samarbeidet i et korporatisme perspektiv. Forsknings spørsmålene omhandler innflytelse og opplevd innflytelse. Innflytelse lar seg vanskelig hverken måle, eller påvises i kausale sammenhenger, men opplevelsen av, og resultatene av prosessen kan bidra til å antyde mulige sammenhenger.

Mitt mål med intervjuene var å kaste lys over samarbeidsprosessen innad i Samstemt, og mellom Samstemt og det politiske systemet, for potensielt å kunne knytte samarbeidsformen opp til en teori. En del av spørsmålene i intervjuguiden var valgt for å kunne belyse mulige kjennetegn på korporative forbindelser. Disse spørsmålene omhandlet organisering og formalisering av samarbeidet. Relasjoner og samarbeid, prioritering av saker, opplevd innflytelse og opplevelse av resultater av arbeidet. Samt spørsmål om garantier for implementering og påvirkning. Målet for dokumentanalysen var å finne eksempler som kunne antyde at de formelle innspillene fra Samstemt ble inkludert i politiske planer og vedtak.

I arbeidet med denne oppgaven har jeg gjennomført seks relativt strukturerte intervjuer med sentrale aktører i samstemtsamarbeidet. Intervjuene er sammen med Samstemts budsjettinnspill og offentlige dokumenter fra Kulturdepartementet analysert og sammenholdt med aktuelle teorier omkring korporatisme, lobbyisme og kulturpolitisk analyse med hensikt å svare på problemstillingen i lys av empirien tilknyttet prosjektet og teoriene jeg har valgt å bruke.

Jeg opplever å ha fått et godt bilde av hvordan informantene opplever Samstemts innflytelse i prosessen, og jeg mener å kunne vise til indikasjoner som peker i retning av at Samstemt hadde reell påvirkning og innflytelse i samarbeidet. Samstemtprosessen kan forstås i forhold til tidligere forskning omkring korporatisme og lobbyisme, og jeg mener at det er godt mulig å knytte samstemtprosessen opp mot Hall og Deardorffs (2006) lobbyismeteorologi basert på politisk subsidiering.

1.1 Begrepsavklaring

Jeg vil her avklare i hvilken betydning noen sentrale, hyppig brukte begreper, blir brukt i denne oppgaven.

Organisasjon

Begrepet organisasjon er omfattende, men slik det er brukt i denne oppgaven, henviser det til interesseorganisasjoner på kulturfeltet, hvis hensikt er å fremme medlemmenes interesser i forhold til alle aktuelle mottagere og i tråd med den enkelte organisasjons planer og vedtekter.

Rytmask

I denne oppgaven bruker jeg begrepet rytmisk sammen med -felt, -musikk og -sjanger, og med lik betydning som i stortingsmeldingen Samspill:

Begrepet «rytmisk musikk» omfatter i denne meldingen pop/rock, folkemusikk, verdensmusikk og jazz samt eksisterende undersjangerer og blandingsformer. Innenfor dette ligger også blues og visesang (St.meld. nr. 21, 2008, s. 13).

Sjangernøytralitet

Slik begrepet er brukt i denne oppgaven, viser det til fravær av diskriminering på bakgrunn av musikalsk sjanger i forhold til offentlig saksbehandling og vedtak.

Samstemtsamarbeidet, samstemtarbeidet og samstemtprosessen

Bruken av disse ordene i denne oppgaven henviser til hele samarbeidsprosessen mellom Samstemt og det politiske apparatet.

Kulturløftperioden

I denne oppgaven henviser dette begrepet til de to regjeringsperiodene hvor Kulturløftet gjennomføres: 2005 til 2013.

2 Problemstilling

Hovedtemaet i denne oppgaven er å belyse samarbeidet mellom Samstemt og kulturpolitiske myndigheter under kulturløftperioden fra et korporatismeperspektiv. Problemstilling og forskningsspørsmål er utarbeidet med det målet for øye.

Tatt ut av sammenheng peker forskningsspørsmålene i retning av at det skulle kunne la seg gjøre å peke på en årsak-virkning sammenheng i forhold til innflytelse. En studie som dette er ikke egnet til å avdekke slike kausale sammenhenger, men jeg mener likevel at spørsmålene har sin misjon ved at de er med på å belyse temaet på en måte som kan bidra til å antyde sammenhenger mellom politiske beslutninger og Samstemts arbeid.

Forskningsspørsmålenes ulike formulering har til hensikt å belyse potensielle kjennetegn ved interesseorganisasjoners forhold til myndighetene, relatert til korporatisme og lobbyisme samt informantenes opplevelse av innflytelse.

2.1 Hovedproblemstilling:

Hvordan kan Samstemt-prosessen forstås ut i fra et korporatismeperspektiv?

2.1.1 Forskningsspørsmål:

- På hvilken måte har Samstemt hatt innflytelse på kulturpolitikken i Norge?
- På hvilken måte har kulturdepartementet hatt innflytelse på Samstemts innspill?
- På hvilken måte kan samstemtsamarbeidet beskrives i et forhold mellom lobbyisme og korporatisme?
- På hvilken måte opplevde Samstemt at de hadde innflytelse?

3 Vitenskapsteori og metode

Jeg vil i dette kapittelet gjøre rede for mitt vitenskapsteoretiske ståsted og mitt valg av forskningsmetode. Jeg vil også beskrive den metodiske gjennomføringen av prosjektet.

3.1 Vitenskapelig ståsted

Hele arbeidet med denne oppgaven vil på et eller annet nivå være preget av min egen bakgrunn. Min oppfatning av virkeligheten, valg av problemstilling og forskningsspørsmål, valg av metode, formulering av spørsmål i intervjuguide, og fortolkning av tekst, vil være påvirket av mine tidligere erfaringer. Den største delen av min utdannings- og yrkesbakgrunn har jeg som musiker og pedagog. Denne bakgrunnen fra humaniora, plasserer meg i et fagfelt hvor fortolkningsvitenskapene står sterkt.

Sentralt i hermeneutikken er fortolkning gjennom lesing, og at ingen tolkningsprosess begynner uten forutsetninger. Vår forforståelse påvirker måten vi tolker tekst på. Dette gir ny erfaring, som igjen påvirker vår forforståelse når vi leser ny tekst, eller leser den samme teksten igjen. Sammenstilling av intervjuer, dokumenter og observasjoner kan gjøre at mønstre, avvik eller underliggende årsaker peker seg ut. De sentrale delene som trekkes frem kan gi ny innsikt i en situasjon eller et fenomen. Den kvalitative analysens handler om å redusere tekst til mindre bestanddeler for så å binde delene sammen igjen og forsøke å forstå bestanddelene i lys av helheten som dannes. Denne tolkningsprosessen som veksler mellom å betrakte delene og helheten kalles ofte for hermeneutisk metode, eller hermeneutiske sirkel/spiral (Jacobsen, 2015).

Kjernen i hermeneutikken er å søke en dypere forståelse av menneskelige aktiviteter. I det hermeneutiske kunnskapssynet ligger det at det ikke er mulig å finne helt objektiv kunnskap om en virkelighet som er menneskeskapt. Det betyr ikke at det er umulig å finne noe som kan sies å være riktig. For at noe skal kalles vitenskap, er det et viktig krav at innsamlet kunnskap er fremskaffet på en måte som helst skal være mulig å etterprøve. Det innebærer at det skal være mulig å kontrollere forskningsfunnenes holdbarhet. Dette idealet kalles intersubjektivitet. Poul Lübcke forklarer intersubjektivitet på følgende måte (Kvarv, 2014 a):

«Kravet om intersubjektiv åpenhet og tilgjengelighet, det vil si at utenforstående skal ha mulighet til å «kikke forskeren i kortene» og å bli presentert for de verdimeslige, teoretiske og metodiske forutsetningene som ligger til grunn for en undersøkelse, er et av de viktigste krav som stilles til forskning. Intersubjektivitet angår det som er tilgjengelig, erkjennbart eller forståelig for flere eller alle lesere. Et språklig uttrykk har intersubjektiv mening hvis alle, i prinsippet, kan lære dets rette bruk» (Lübcke i Kvarv, 2014 a, s. 38)

Hermeneutikken danner det sentrale grunnlaget for tolkende sosiologi og kultursosiologi hvor man ikke søker kausalforklaringer, men ofte flertydige tolkninger av samfunnsmedlemmers handlinger, kvalitative forskningsmetoder er innenfor blant annet sosiologi og samfunnsvitenskap, mye brukt og akseptert som egnede metoder (Ryen, 2012).

3.2 Forskningsetikk

Dette prosjektet ble søkt til, og godkjent av NSD før datainnsamlingen startet. Informantene fikk tilsendt informasjonsskriv og samtykkeerklæring (vedlegg 1) i forkant av intervjuene. I informasjonsskrivet blir informantene informert om at de ikke vil bli navngitt i studien, og at direkte sitater ikke vil bli knyttet til enkeltpersoner, men at det vil være åpent hvilke organisasjoner som har deltatt. Det blir også gjort oppmerksom på at personer med kjennskap til virksomheten vil kunne identifisere hvem som har vært med i studien. Jeg mener at informasjonen som ble gitt informantene i forkant av intervjuene er tilstrekkelig for å ivareta relevante forskningsetiske aspekter knyttet til informasjonen som ble samlet inn. Gjennom prosjektet har jeg etter beste evne arbeidet for å behandle innsamlede data i tråd med forskningsetiske verdier og normer.

De nasjonale forskningsetiske komiteene peker på at forskningsdeltagerne skal få tilstrekkelig informasjon om formålet med prosjektet, behandlingen av innsamlet informasjon, og om følgene av å delta som informant. Prosjekter skal gjennomføres på en redelig, upartisk og åpen måte, i tråd med forskningsetiske normer og verdier. Videre at forskeren skal arbeide ut i fra en grunnleggende respekt for menneskeverdet og i samsvar med grunnleggende personvern hensyn (De nasjonale forskningsetiske komiteene, 2018).

3.3 Kvalitativ forskningsmetode.

Denne oppgaven sorterer innenfor den kvalitative forskningstradisjonen, designet som en casestudie, der primærdata består av seks enkeltintervjuer i tillegg til offentlige dokumenter. Svært forenklet kan man innenfor samfunnsvitenskapelig forskning si at kvantitativ metode handler om å finne en forklaring, mens kvalitativ metode handler om å finne forståelse. Man velger denne forskningsmetoden fordi man ønsker å finne ut noe som ikke kan leses fra et kvantitativt tallmateriale, og hvor det er et ønske om å, på et dypere nivå, finne ut noe om enkeltpersoners, eller grupperes tanker, meninger, holdninger og synspunkter. Hensikten med kvalitative dybdeundersøkelser er å forstå enkeltfenomener i seg selv, ikke omfanget av fenomenet (Kvarv, 2014 a).

3.3.1 Casestudie

Opgaven er designet som en enkeltcase-studie. Felles for alle casestudier er at de er avgrenset i tid og rom (Jacobsen, 2015). Casestudier er godt egnet til å gi en detaljert beskrivelse av virkeligheten. Enkeltcasen kan ha et utforskende preg, og gir gode muligheter for å kunne forstå samspillet mellom aktører og kontekst (Jacobsen, 2015). En enkeltcase-studie som denne studien på samstemtsamarbeidet, er først og fremst egnet til å forstå casen i seg selv. Intervjuene vil kunne fortelle noe om informantenes opplevelse av prosessen. Dokumentene i undersøkelsen er offentlige dokumenter, blant annet stortingsvedtak, og reliabiliteten i forhold til faktiske beslutninger er høy. Knyttet til oppgavens forskningsspørsmål vedrørende faktisk innflytelse er datamaterialet kun egnet til å antyde sammenhenger. I denne oppgaven bruker jeg intervjudata sammen med offentlige dokumenter, med den hensikt å skape et bredest mulig perspektiv. Jeg mener at dette er form for triangulering av data.

Triangulering har innenfor den kvalitative tradisjonen vært omstridt. Bakgrunnen for debatten bunner i bruk av kvantitative metoder for å bekrefte kvalitative forskningsresultater, og som reflekter ulike vitenskapsteoretiske holdninger. Trianguleringsbegrepet brukes også om kombinasjon av ulike datakilder. Triangulering av data, med hensikt å utdype og skape en dypere forståelse, er mindre kontroversielt. Dette kan bidra til å øke troverdigheten og heve kvaliteten på forskningen (Ryen, 2012)

Caset i dette tilfellet er samstemtsamarbeidet. Samstemt virket fra 2004 til 2013, og bestod av musikkorganisasjonene Fono, Landslaget for Spelemenn, Norsk Folkemusikk- og Danselag, Norsk jazzforum, Norsk Rockforbund, GramArt, NorgesNettet og Ny Musikk. Hvilke organisasjoner Samstemt representerte, varierte noe i løpet av perioden.

Samarbeidet Samstemt! startet opp våren 2004 etter at musikkorganisasjonene ble direkte oppfordret av kulturpolitikere til å stå samlet om felles krav. Siden har Samstemt! levert innspill til statsbudsjettene og laget utredninger på oppdrag fra Kulturdepartementet. I kjølvannet av St.meld. nr. 21 (2007-2008) «Samspill», har det skjedd flere strukturelle endringer for det rytmiske musikkfeltet. Samstemt! er glade for det som er gjort innenfor musikkfeltet, men understreker fortsatt at de gode intensjonene på det rytmiske området også må følges opp finansielt (Samstemt, 2012).

Samstemt var sentrale bidragsytere til begge de rødgrønne regjeringene i perioden. Blant annet i arbeidet med Kulturløftet, stortingsmeldingen Samspill og Kulturløftet II.

Måten organisasjonene bak Samstemt arbeidet kulturpolitisk på, blir av informantene beskrevet som nyskapende for dette feltet i norsk kulturliv. Organisasjonene i Samstemt måtte prioritere blant sine kjernesaker og presentere en felles kulturpolitisk plattform i møte med politiske myndigheter. Dette var en ny måte å jobbe på i feltet som undersøkes i denne oppgaven. Arbeidsmetoden sammen med informantenes opplevelse av å lykkes med arbeidet, er blant annet det som gjør Samstemt interessant som case.

Forskningsspørsmålene i denne oppgaven legger til en hvis grad opp til at det skal kunne la seg gjøre å peke på et forhold mellom årsak-virkning. Slike forhold er vanskelige å påvise, og en studie som dette er ikke egnet til å avdekke kausale sammenhenger. Man vil alltid undre seg om utfallet ville bli det samme uavhengig av fremgangsmåten.

Man kan alltid stille det kontrafaktiske spørsmålet: Kanskje ville beslutningstakerne uansett gjort det samme vedtaket eller pekt på de samme utviklingsmulighetene (Espeli i Røyseng, 2014 a, s. 6).

Informantenes opplevelse er at fremgangsmåten de brukte med samarbeid og samordning mellom bransjeorganisasjoner og politisk ledelse, brakte nye elementer inn i kulturpolitikken. Sammen med dokumentanalysen kan dette bidra til å antyde sammenhenger mellom politiske beslutninger og Samstemts arbeid.

Å vise en mulig sammenheng i relasjonen mellom interesseorganisasjoner og politiske aktører på kulturfeltet kan bidra til innsikt som kan ha overføringsverdi til andre deler av kulturpolitikken, eller til andre politikkområder (Røyseng, 2014 a).

Tidsmessig er samstemtsamarbeidet avgrenset til en tiårsperiode fra årene før regjeringsskiftet i 2005 frem til nytt regjeringsskifte i 2013.

3.4 Intervju som datainnsamlingsmetode

Et enkeltcase-studie som forskningsdesign åpner for mange ulike undersøkelsesmetoder. Med utgangspunkt i problemstillingen har jeg i tillegg til dokumentundersøkelsen valgt å gjennomføre intervjuer.

Det individuelle intervjuet foregår ofte ved at undersøger og informant snakker sammen. Intervjuformen er individualiserende, og får frem den enkelte informants synspunkter, holdninger og oppfatninger, uten at den sosiale sammenhengen påvirker svarene (Jacobsen, 2015).

3.4.1 Informantene

Tidlig i arbeidet med oppgaven hadde jeg kontakt med Norsk Jazzforum for å få tilgang til dokumentene som Samstemt overleverte til kulturdepartementet og politikere. I denne prosessen fikk jeg også en liste med navn på personer som hadde vært delaktige i samstemtsamarbeidet. Listen inneholdt navn på personer fra organisasjonene som utgjorde Samstemt og navn på politikere og byråkrater. Denne listen ble mitt første utvalg av informanter. Da dette er mennesker med en hektisk hverdag, fikk jeg ikke mulighet til å intervju alle, men i løpet av intervjuperioden fikk jeg navn på andre aktuelle informanter.

Jeg endte opp med et utvalg på fire informanter fra Samstemtorganisasjonene, og to informanter som hadde jobbet med Samstemt som politikere eller i embetsverket. De

færreste av informantene hadde vært med under hele prosessen, men utvalget har god spredning i forhold til tidsperiode for deltagelse. Sitater og utsagn fra intervjuene er i oppgaven referert til i litteraturlisten med informantenes tilhørighet i denne prosessen. Henholdsvis Samstemt eller Kulturdepartementet. Når intervjuene ble gjennomført hadde flertallet av informantene ikke lenger samme stilling eller tilhørighet.

Jeg har benyttet to relativt strukturerte intervjuguider. En til organisasjonene i Samstemt og en til politikere og byråkrater. Begge omhandler de samme temaene. Med ett unntak har informantene ikke fått spørsmålene tilsendt på forhånd. Intervjuene er gjennomført og gjort opptak av i løpet av en tre måneders periode fra januar 2018 til mars 2018. Min ambisjon var å gjennomføre alle intervjuene ansikt til ansikt, men av praktiske årsaker ble alle intervjuer, med ett unntak, gjennomført per telefon. Intervjuguiden har ikke bevisst blitt endret i løpet av intervjuperioden, men det er ikke usannsynlig at min vektlegging av enkelte temaer har blitt påvirket underveis. De to intervjuguidene har blitt formulert langt tid før intervjuene fant sted, med utgangspunkt i å belyse problemstillingen og forskningsspørsmålene i prosjektet.

Intervjuene er tatt opp og transkribert. Som verktøy til transkripsjonen har jeg benyttet Hyper Transcribe. Eventuelle dialekter har blitt oversatt til bokmål ved transkribering fordi jeg ikke har vurdert informantenes dialekter som en relevant faktor i forhold til innholdet de formidler, og for å sikre anonymitet.

3.5 Tekstanalyse

Som tidligere nevnt er fortolkning gjennom lesing sentralt i hermeneutikken. Den valgte metoden for analyse av tekst gjennom å redusere og kategorisere datamengden for så å sammenstille dataene og finne mening i teksten, kanskje med en ny innfallsvinkel, sammenfaller etter mitt syn med et hermeneutisk perspektiv.

Datamaterialet som ligger til grunn for oppgaven kan i første omgang grupperes i to. Det ene er transkripsjoner av de ovenfor nevnte intervjuene, og det andre offentlige dokumenter som jeg har fått fra en av Samstemtorganisasjonene og fra kulturdepartementet via biblioteket.

Å analysere data handler om å redusere datamengden. For å analysere innholdet i dokumenter og intervjuer har jeg valgt å benytte Miles og Hubermans metode som beskrevet i Ryen. Miles og Huberman plasseres innenfor kritisk realisme. "Realister" leter etter kausale forklaringer, men refererer ikke til stimuli-respons-varianten i tradisjonell form (Ryen, 2012).

Selv om jeg ikke har ambisjon eller til hensikt å finne kausale sammenhenger, mener jeg Miles og Hubermans metode er egnet til oppgavens formål.

Man skal i tillegg til å forklare også beskrive. Denne metoden er derfor induktiv og beskrivende. Miles og Huberman deler analysen inn i tre parallelle aktiviteter: datareduksjon, benevnelse av kategorier, konklusjon og verifisering (Ryen, 2012).

Som verktøy for å gjennomføre kategoriseringen av data har jeg valgt applikasjonen NVivo. Jeg kjente ikke NVivo fra tidligere, men jeg har fått denne programvaren anbefalt. At den blir benyttet blant annet ved Universitetet i Sørøst-Norge ser jeg som en kvalitetssikring. Ved å bruke NVivo får jeg mulighet til å strukturere rådata på andre måter enn om jeg ikke hadde benyttet en slik applikasjon.

Det første trinnet i Miles og Hubermans analyse handler om å redusere rådata: Transkriberte intervjuer og dokumenter (Ryen, 2012). Jeg ønsket å benytte en induktiv metode, og la datagrunnlaget danne utgangspunkt for oppdeling i enheter og kategorier. Ved analysen av intervjuene benyttet jeg temaene i intervjuguiden som første enheter. I dokumentanalysen tok jeg utgangspunkt i Samstemts hovedprioriteringer. Både dokumentene og spørsmålene i intervjuguiden er også en del av datamaterialet, men det kan diskuteres om akkurat dette første steget er induktiv eller deduktiv metode.

Det andre trinnet handler om å redusere enhetene til kategorier. Dette er et analytisk arbeid som innebærer en grad av subjektivitet. Den første enheten danner den første kategorien, og det blir min vurdering om den neste enheten skal tilordnes den samme kategorien, eller om det skal dannes en ny kategori. Dette arbeidet fortsetter til alle

enhetene er kategorisert. Enheter som ikke passer inn, men som er for små til å danne en egen kategori, plasseres i en diversekategori. Kategoriene navngis og beskrives. Denne prosessen gjentas for alle tekstene. Kategorier kan endres og enheter kan flyttes gjennom hele prosessen, og fortsetter helt til jeg mener at dataene ikke gir mulighet for flere endringer. Samme enhet kan tilhøre flere kategorier, men dersom mange enheter tilhører mange av kategoriene, blir dette negativt for analysen (Ryen, 2012).

Det tredje trinnet handler om å finne mening i de nå sorterte og reduserte dataene. Her er det et utall måter å gå frem. Man kan lete etter avvikende tilfeller, se etter mønster, triangulere, sammenligne eller se etter ulikheter, som til slutt vil kunne legge grunnlag for valide slutninger. For å kunne klare dette er det viktig å lete etter det situasjonsavhengige og det kontekstuelle, og å unngå å velge mellom motpoler, å telle og kvantifisere og å fokusere på hvilke relasjoner elementene inngår i (Ryen, 2012). I dette prosjektet har det vært relevant å se etter både like opplevelser, avvikende opplevelser, samt triangulering av intervjudata og offentlige dokumenter.

De transkriberte intervjuene har blitt ordnet i ulike kategorier basert på tematisk innhold. Før jeg gikk igjennom intervjumaterialet første gang satte jeg opp et sett med kategorier, hovedsakelig basert på temaene i intervjuguiden. Etter gjennomgang av datamaterialet hadde jeg i første omgang 29 kategorier. Jeg samlet disse kategoriene i åtte overordnede kategorier. Ved neste gjennomgang av materialet så jeg etter kortere sitater som underbygger temaene i de åtte hovedkategoriene. Etter siste gjennomgang satt jeg igjen med seks kategorier med meningsbærende sitater relevant for denne oppgaven. Disse seks kategoriene er sortert under to overskrifter som presenteres i kapittel 6.1.

Jeg benyttet også NVivo til analysen av dokumentene. Ved gjennomføring av dokumentanalysens første fase, fremstod Samstemts hovedprioriteringer gjennom hele periodens innspill til statsbudsjett som første enheter. Det andre steget av dokumentanalysen bestod i å kategorisere innholdet i hver av hovedprioriteringene. I den tredje fasen av dokumentanalysen foretok jeg en gjennomgang av dokumenter fra Kulturdepartementet for å finne eksempler på innhold og tematikk tilsvarende

kategoriene i steg to. Resultatene av dokumentanalysen er ordnet på denne måten når de presenteres i kapittel 6.2.

4 Teori og tidligere forskning

I dette kapitlet vil jeg gjøre en kort presentasjon av begrepene kultur og kulturpolitikk, armlengdesprinsippet, korporatisme og lobbyisme. Presentasjonen er på ingen måte utfyllende, men viser til teorier og begrepstolkninger som er relevante for denne oppgaven, og som kan knyttes opp mot samarbeidet mellom Samstemt og politisk ledelse. Jeg vil også foreta en oppsummering av utviklingen av norsk kulturpolitikk, for å kunne sette denne oppgaven inn i en sammenheng.

4.1 Kulturpolitikk

4.1.1 Kultur

For å kunne forklare hva kulturpolitikk er, er det først nødvendig å si noe om kulturbegrepet. Ordet kultur har sin opprinnelse i latin og betegner foredling eller dyrking, ofte assosiert til det å skape goder. Innholdet i kulturbegrepet utvikler seg gjennom historien. Som et smalt begrep knyttet til estetikk, dannelse og moral, og som et bredt sosiologisk begrep. (Sørensen, Høystad, Bjurstrøm, & Vike, 2008). Ved en smal bruk av kulturbegrepet knyttet til kunst, har det i den vestlige verden tradisjonelt vært et relativt skarpt skille mellom høy- og lavkultur, eller finkultur og populærkultur. Om dette skillet fortsatt er der i dagens samfunn, om det har blitt mindre tydelig eller borte, eller om det har kommet et mellomnivå: Det er det noe uenighet om blant kulturforskere. Denne smale betydningen av kulturbegrepet blir brukt i både politikk og dagligtale, og har bred tilslutning. I det å omtale kultur i den smale, ekspressive betydningen som handler om ulike uttrykksformer, ligger det også en form for rangering. For det første hvilke aktiviteter eller uttrykksformer som blir omtalt som kultur, og dernest en subjektiv rangering av hva man oppfatter som god eller dårlig kultur. (Mangset & Hylland, 2017).

Denne todelingen av kulturbegrepet gjør det ikke nødvendigvis meningsfylt å operere bare med den smale betydningen i denne oppgaven. Både fordi noe av kulturpolitikken som omtales i denne oppgaven er rettet mot amatørkultur og frivillighet, som faller inn under en bred tolkning av begrepet. Et annet moment er at musikkbransjeorganisasjonene som blir omtalt i oppgaven representerer sjangre som tidligere kunne blitt beskrevet med en bred begrepstolkning. I denne oppgaven bruker

jeg kulturbegrepet i en smal ekspressiv tolkning, og legger til grunn at musikken som organisasjonene i oppgaven jobber for blir favnet i denne tolkningen.

4.1.2 Kulturpolitikk

Både den smale og den brede betydningen av kulturbegrepet spiller en rolle i kulturpolitikken, men også politikkbegrepet kan ha ulike betydninger. Forenklet kan vi skille mellom smal og bred betydning både av kulturbegrepet og politikkbegrepet. Det smale og brede kulturbegrepet som forklart over. En smal betydning av politikkbegrepet er begrenset til formelle offentlige beslutningsaktiviteter, mens en bred forståelse av politikkbegrepet omfavner alle forhold som har med makt og autoritet å gjøre. Den mest utbredte forståelsen av kulturpolitikk bruker et smalt kulturbegrep og et smalt politikkbegrep. Altså formelle offentlige beslutninger i saker som omhandler støtte til kunst og kultur. En forståelse med et smalt kulturbegrep og et bredt politikkbegrep gir begrepet kulturpolitikk et innhold som innbefatter all form for maktutøvelse innenfor kultursektoren (Røyseng, 2014 b).

Begge disse forståelsene av kulturpolitikk er relevante i denne oppgaven. En forståelse av kulturpolitikk med et smalt kulturbegrep og et smalt politikkbegrep er beskrivende i mange tilfeller, siden politiske beslutninger i prinsippet blir fattet av Stortinget. Denne oppgaven undersøker hvordan en gruppe bransjeorganisasjoner har arbeidet for å påvirke politiske beslutninger på kulturfeltet. Med utgangspunkt i at dette arbeidet har hatt en effekt, kan kulturpolitikkbegrepet i denne oppgaven i stor grad forstås med et bredt politikkbegrep, som omhandler all form for maktutøvelse på feltet, og et smalt kulturbegrep, relatert til musikkbransjen. I Norge er det dessuten slik at deler av de offentlige midlene til kultur blir fordelt på kunstfaglig grunnlag gjennom armlengdesorganet Norsk Kulturråd, og ikke på bakgrunn av politiske beslutninger.

Flere forskere har laget kulturpolitiske modeller eller typologier hvor de beskriver ulike måter å drive offentlig kulturforvaltning på. Harry Hilman-Chartrand og Claire McCaughey forfattet på slutten av 1980-tallet en artikkel hvor de presenterer fire ulike modeller for støtte til kunst på nasjonalt nivå. Modellene som presenteres i artikkelen "The Arm's

Length Principle and the Arts” har blitt mye anvendt, også i Norden (Mangset & Hylland, 2017). Hilman-Chartrand og McCaughey har kalt de fire modellene for: *Hjelpermodellen*, *Mesén-modellen*, *Arkitekt-modellen*, og *Ingeniør-modellen*.¹

4.1.2.1 *Hjelpermodellen*

Denne modellen er relativt beskrivende for USA, og har begrenset gyldighet i Europa. Her har staten en liten rolle. Ingen lovregulering av kulturområdet, og knapt noe offentlig finansiering av kultur. Modellen baseres på reklameinntekter, sponing og private donasjoner. I USA kan næringslivet oppnå skattefordeler ved finansiering av kultur. Hva som er verdt å støtte blir avgjort av bedrifter og private givere (Chartrand & McCaughey, 1989).

4.1.2.2 *Mesénmodellen*

Her delfinansieres kultur gjennom at offentlige midler fordeles via et armlengdesorgan.² Kultur blir finansiert med offentlige midler, men det er armlengdesorganet, som på kunstfaglig grunnlag bestemmer hva som skal finansieres. Kultur blir ikke finansiert med permanente offentlige overføringer. Det påpekes at det i denne modellen kan bli stor avstand mellom den offentlig finansierte kulturen og kulturen som mannen i gata ønsker (Chartrand & McCaughey, 1989).

4.1.2.3 *Arkitektmodellen*

I arkitektmodellen spiller markedet en liten rolle. Offentlige kulturmidler tildeles direkte fra kulturdepartementet. Ikke nødvendigvis på kunstfaglig grunnlag, men heller er det instrumentelle samfunnsmessige begrunnelser som bestemmer fordelingen av kulturmidler. Slik som lik geografisk fordeling av kulturtilbud, velferdspolitiske argumenter, opplærings- og opplysningsgrunner. Hilman-Chartrand og McCaughey peker på at denne modellen kan føre til stagnasjon av kunstnerisk kvalitet (Chartrand & McCaughey, 1989).

¹ I Chartrand og McCaughey (1989) heter modellene “the Facilitator”, “the Patron”, “the Architect” og “the Engineer”. Jeg benytter Sture Kvarvs oversettelse (Kvarv, 2014 b).

² Se avsnitt 4.3

4.1.2.4 Ingeniørmodellen

I denne modellen er det kun instrumentelle argumenter som ligger til grunn for hva slags kultur som skal produseres. Det er ikke kunstneriske avveininger, men politiske formål som bestemmer. Denne modellen kan finnes i land med et totalitært styresett (Chartrand & McCaughey, 1989).

Hilman-Chartrand og McCaugheys modeller har blant annet blitt kritisert for metodiske svakheter, for ikke å ta høyde for de ulike lands tradisjoner og forvaltningsmodeller, og for ikke å ta høyde for interesseorganisasjonenes innflytelse (Kvarv, 2014 b).

Med utgangspunkt i Hilman-Chartrand og McCaugheys modeller kan en beskrivelse av norsk kulturpolitikk ha mange likhetstrekk med en blanding av mesén- og arkitektmodellen.

I Norge fordeles de offentlige kulturmidlene både av kulturdepartementet, som i arkitektmodellen, og av Kulturrådet, som i mesénmodellen. Kulturinstitusjoner, som orkester og teater er gjerne finansiert direkte over kulturdepartementets budsjett. En del av Kulturrådets oppgaver, i tillegg til oppgaver som tydelig armlengdesorgan, består i å administrere overføringer til politisk besluttede mottagere, eller innenfor relativt snevre politisk besluttede rammer. Noen støtteordninger slik som Statens kunstnerstipend og innkjøpsordninger for litteratur er også påvirket av fagforenings- og interesseorganisasjoner (Mangset, 2013). Ved at Kulturrådet på noen felter er påvirket eller underlagt politiske føringer, og at Norge også har offentlige overføringer direkte til kulturformål, går det an å si at norske kulturpolitiske midler forvaltes som en blanding av Chartrand og McCaugheys arkitekt- og mesénmodell på flere nivåer.

4.2 Kulturpolitisk utvikling i Norge

I Norge, og i resten av Vest-Europa forøvrig, var det først etter andre verdenskrig at de ulike landene startet arbeidet med å bygge opp kulturpolitikk som et eget område. Men, i Norge og Norden, har folkeopplysningen, som på mange måter er kulturpolitikk i en bred forståelse av begrepet, en mye lenger historie (Hylland, 2014). Folkeopplysningstanken

kom opprinnelig fra 1700- og 1800-tallets Tyskland hvor konseptet Bildung tok form i et svært klassesdelt samfunn. Begrepet ble brukt til å beskrive en livslang prosess for å gjøre en person til et mer kultivert menneske, med hensikt å skape et bedre samfunn, og bedre livskvaliteten for den enkelte (Harding, 2015). Folkeopplysningsprosjektet i Norge hadde den samme paternalistiske grunntanken om opplysning av et underutdannet folk for å skape et bedre samfunn (Hylland, 2014). Det offentlige Norge var kort tid etter løsrivelsen fra Danmark-Norge med på å finansiere folkebibliotek, teater og gallerier. Nasjonalgalleriet åpnet allerede i 1836, og samme år etablerte Stortinget kunstnerstipender til litteratur. Kultursatsningen i denne perioden var tydelig inspirert av det kontinentale Europa, hvor det utover 1800-tallet var et sterkt nasjonalromantisk og nasjonalistisk fokus med hensikt å styrke nasjonens posisjon utad og innad. I 1903 ble Arbeiderpartiet for første gang representert på Stortinget, men det offentlige spilte fortsatt en liten kulturpolitisk rolle utover deltagelse i ordningene og institusjonene som allerede var etablert på 1800-tallet. Arbeiderbevegelsen hadde mye til felles med folkeopplysningsprosjektets paternalistiske tankegang, og så viktigheten av å utdanne folket. De etablerte tiltak og kulturarenaer, involverte seg på allerede eksisterende områder, og brukte kultur som et middel for å forberede medlemmene til demokratisk deltagelse. Etter andre verdenskrig blir staten mer engasjert, og en nasjonal kulturpolitikk begynner å ta form. Selv om Arbeiderpartiet var førende i denne perioden var det den etablerte, nasjonale kunsten som ble prioritert. Under mottoet «demokratisering av kulturen» ble de såkalte «riksene» etablert. Riksteateret, riksutstillingen, rikskonsertene, den Norske Opera og bygdekinoen skulle fungere som distributører av høykultur til hele landet (Meisingset, Matre, & Horrigmo, 2012). Da den Norske Opera ble opprettet i 1958, var innstillingen at den skulle være en «Riksopera», en turnéorganisasjon med base i Folketeateret i Oslo, som skulle samarbeide med lokale orkester og kor over hele landet (NOU:4, 2013). Innholdet som «riksene» presenterte ble bestemt sentralt. I bunn lå tanken som arbeiderbevegelsen hadde med seg om opplysning av enkeltindividet gjennom kunst. Det ble forventet at når landet var gjenreist etter krigen, og kjøpekraften økte, ville det føre til at etterspørselen økte så mye at kulturtilbudene på sikt ville overleve uten statlig støtte. Denne forventningen ble ikke innfridd, og det viste seg at det var middelklassen i byene som fikk mest utbytte av den statlige kultursatsningen (Meisingset, Matre, & Horrigmo, 2012).

Den forventede etterspørselen etter kultur kom heller ikke til litteraturfeltet, og etter påtrykk fra Den norske Forfatterforening, og Den norske forleggerforening ble Norsk kulturfond opprettet i 1964. Samtidig ble det, til store politiske protester, vedtatt en innkjøpsordning av ny norsk litteratur. Innkjøpsordningen skulle finansieres ved skattlegging av ukeblader. En stor del av bakteppet for opprettelsen av Kulturfondet var også en frykt for at internasjonal populærkultur skulle ta over for den norske kulturen. Fondet skulle ha som formål å bygge ut kulturinstitusjoner, fremme kunstnerisk virksomhet i Norge, og ta vare på den norske kulturarven. Norsk Kulturråd ble opprettet som et uavhengig fagorgan i 1965, for å administrere kulturfondet. Ved oppstart forvaltet Kulturrådet ca. 10% av det offentlige kulturbudsjettet. En tredel av fondsmidlene skulle gå til litteratur, en tredel til kulturbygg, og den resterende tredelen skulle gå til ulike kunstneriske prosjekter. I starten bestod Kulturrådets medlemmer av representanter fra kulturorganisasjoner, frittstående kunstnere og av Stortinget oppnevnte politiske representanter. Denne sammensetningen gjorde ikke rådet til et helt frittstående armlengdesorgan, men har bidratt til å plassere norsk kulturpolitikk som en blanding av mesén- og arkitekt-modellen, for å bruke Hilman-Chartrand og McCaugheys modeller (NOU:4, 2013).

Utover på 1960-tallet ble norsk kulturpolitikk ledet inn i en ny fase hvor deltagelse og desentralisering ble inkludert i den kulturpolitiske strategien. I tillegg til fortsatt spredning av høykultur var kulturelt demokrati den nye kulturpolitiske ambisjonen. Kulturpolitikken ble fortsatt meislet ut i Kirke- og undervisningsdepartementet, og utover 1970-tallet ble kulturpolitikken ansvarsområde utvidet. I 1973 kom den første stortingsmeldingen om kultur ut (Meisingset, Matre, & Horrigmo, 2012). I denne meldingen og i en påfølgende kulturmelding samme år, ble en ny kulturpolitikk lagt frem. Den norske kulturpolitikken var blitt kritisert for å ikke ta hensyn til befolkningens behov og ønsker. Også i UNESCO hadde det over en periode blitt debattert om den statlige kulturdistriksjonspolitikken hadde utspilt sin rolle, og det ble hevdet at kulturpolitikken i større grad må vektlegge uttrykksformer som befolkningen opplever som meningsfylt. I tråd med nasjonal og internasjonal debatt, ble høykulturens samfunnsmessige betydning nedtonet. Det utvidede kulturbegrepet ble lansert. Med dette begrepet blir blant annet idrett,

amatørkultur og ungdomsarbeid en del av kulturfeltet. Mye av den kulturpolitiske myndigheten blir flyttet ut til kommuner og fylkeskommuner, og det blir opprettet regionale kunst- og kulturinstitusjoner. I 1975 blir det for første gang laget en ordning med øremerkede midler til regionalt kulturarbeid (NOU:4, 2013).

I 1981 kom Høyre i regjering for første gang på ti år. Dette var en ren Høyre-regjering med flertall i Stortinget den første perioden. Selv om hovedlinjene i kulturpolitikken ble videreført, ga regjeringsskiftet noen kulturpolitiske endringer. I denne regjeringens kulturmelding ble det satt høyere krav til egeninntjening, mer markedsregulering, og det ble åpnet for ulike former for sponing og privat finansiering. Inn i kulturpolitikken brakte dette også en tenkning om at kulturen kan ha synergieffekter på andre områder som for eksempel turisme, bosetningsmønster og næringsutvikling. Denne argumentasjonen har vært omfavnet av mange, men utfordrende å dokumentere. I denne perioden ble også media satt på den kulturpolitiske dagsorden. 1980-tallets viktigste kulturpolitiske endring kom med denne regjeringen; nemlig opphevelsen av det statlige kringkastingsmonopolet. I partiet Høyre som bærer av både liberale og kulturkonservative verdier var denne saken gjenstand for mye debatt. (Kvarv, 2014 b).

I løpet av 1980 og 1990 årene ble det etablert flere nye pengespill under Norsk Tipping. For kulturbudsjettet hadde dette stor betydning. Da Lotto skulle lanseres i 1987 endte behandlingen i Stortinget med at en tredjedel av inntektene skulle gå til statskassen, og to tredjedeler skulle gå til kulturformål. I 1992 kom 20% av Norges kulturbudsjett fra Norsk Tipping. Fordelingsnøkkelen på overskuddet fra Norsk Tipping, den såkalte tippennøkkelen, har vært endret flere ganger, og har blant annet ført til stabil finansiering av Den kulturelle skolesekken (Mangset & Hylland, 2017).

Sosiologen Vincent Dubois har laget et begrepsmessig rammeverk for analyse av moderne kulturpolitikk, hvor han peker på tre sammenlignbare variasjoner. Den første omhandler avgrensning av kulturpolitikken område, den andre omhandler de ideologiske begrunnelsene for kulturpolitikken, og den tredje omhandler kulturpolitikken organisering. I forhold til disse tre områdene kan man si at norsk kulturpolitikk fant sin nåværende form på 1980-tallet. Det utvidede kulturbegrepet fra

1970-tallet vil ikke avgrense kulturpolitikken med et forhåndsbestemt innhold. Men i Norge har politiske prosesser over tid gjort at, med noen variasjoner, har staten ansvaret for den profesjonelle kulturen, og kommunene har ansvaret for amatørkultur, idrett og frivillighet. Denne avgrensningen og organiseringen har ikke vært gjenstand for store endringer de siste 40 år. I den ideologiske begrunnelsen for kulturpolitikken er det heller ikke stor bevegelse. Det kulturpolitiske tankegods fra de siste 200 år eksisterer side om side. Opplysningstanken er fortsatt til stede, parallelt med verdsetting av høykulturell spredning. Det bygges fortsatt signalbygg, blant annet med nasjonsbyggingstankegangen som argumentasjon (Henningsen, 2015).

I mars 2004 presenterte Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti sin felles kultursatsning: Kulturløftet. De tre partiene gikk til valg på denne kultursatsningen og vant valget i 2005. I de to påfølgende stortingsperiodene ble kulturbudsjettet økt fra 0,8% av statsbudsjettet i 2005 til 0,96% i 2013. Kulturløftets ambisjon var ikke å reformere kultursektoren, men å gi den bedre rammevilkår. Sett i ettertid så ble denne ambisjonen innfridd. Kultursektoren fikk litt mer til alt. Denne sedimentære utviklingen, hvor kulturpolitikken, over tid, utvides både politisk og økonomisk er et felles trekk i de fleste vest-europeiske land (Henningsen, 2015).

4.3 Armlengdesprinsippet

Når forholdet mellom myndighetene og kunstfeltets aktører beskrives i forskningslitteraturen, har det stort sett vært med utgangspunkt i begrepene korporatisme og armlengdesprinsippet. I Norge er det først og fremst Norsk kulturråd som håndhever dette prinsippet (Røyseng, 2014 a). Armlengdesprinsippet har innenfor det kulturpolitiske feltet fått en nærmest opphøyet posisjon som et særegent kulturpolitisk prinsipp. Prinsippet baseres på tanken om kunstens autonomi, og den historiske bakgrunnen går tilbake til 17- og 1800-tallet, når kunstneren ikke lenger var underlagt en føydal oppdragsgiver, men kunne utøve kunst for kunstens skyld. Blant annet i Norden ble dette prinsippet innført som et forsvarsverk for kunstens autonomi i perioden etter andre verdenskrig. Armlengdesprinsippet innebærer at et uavhengig kunstfaglig råd beslutter fordelingen av statens tildelinger til kunst (Mangset, 2013).

Hilman-Chartrand og McCaughey påpeker at armlengdesorganets posisjon avhenger av samfunnets tillit til at rådsmedlemmene som fordeler midlene klarer å sette kunstfaglige vurderinger foran politiske. Spørsmålet om «dobbel armlengde» retter også fokus på spørsmålet om armlengdesorganet eller kunstrådet aktivt skal lede sine søkere til å gjennomføre spesifikke prosjekter, eller om rådsmedlemmene skal agere på en armlengdes avstand fra sitt styre (Chartrand & McCaughey, 1989).

Per Mangset betegner begrepet «armelgdesprinsippet» som noe misvisende ut i fra hvordan det blir praktisert. Han beskriver det ikke som et prinsipp, men mer som en kontinuerlig dimensjon. I praksis varierer både armlengden og i hvilken grad armlengdesmodellen blir benyttet fra land til land (Mangset, 2013). I sin ideelle form har armlengdesprinsippet en funksjon for å beskrive sosiale forhold og strukturer, samt brukt retorisk for å legitimere kulturpolitikk (Mangset, 2009).

Armlengdesprinsippet i praksis er kanskje på sitt tydeligste i Frankrike, ved at det sjelden eller aldri er i bruk. Selv om den første franske kulturministeren uttalte at myndighetenes rolle i forhold til kunsten skulle være å støtte uten å påvirke, har fransk kulturpolitikk tradisjon for at både president og kulturminister relativt direkte påvirker fordeling av offentlige midler til kunst. Denne nære koblingen mellom politikk og kunst er en akseptert del av den franske tradisjonen, og det pekes på fordeler som for eksempel at nye ideer effektivt kan settes ut i live, uten for mange mellomledd, og med regjeringen i ryggen (ibid).

Som en motsats til Frankrikes fravær av armlengdesorgan, blir britisk kulturpolitikk gjerne betraktet som den tydeligste håndheveren av dette prinsippet. Storbritanias kunstråd ble opprettet allerede i 1946, og bygget delvis videre på en ordning opprettet under andre verdenskrig. I liberal britisk politisk tradisjon er det, av flere grunner, en sterk vegring mot å blande kunst og politikk. Et autonomt «Arts Council» ble sett på som en løsning på dette, ved at landet fikk et minimum av kulturpolitikk samtidig som kunstens autonomi ble ivaretatt (ibid).

Det ideelle armlengdesorganet skal forvalte all offentlig kunststøtte. Rådsarbeidet skal utføres vederlagsfritt av faglig kompetente medlemmer, uten politiske føringer, og med vesentlig handlefrihet innenfor budsjettammen. Rådsmedlemmene skal oppnevnes for en avgrenset tidsperiode og opptre uavhengig fra interesseorganisasjoner, fagforeninger eller andre interessegrupper i kulturfeltet(ibid).

Armlengdesprinsippet står sterkt i Storbritania, og det blir hevdet av aktører i det britiske kulturpolitiske feltet at prinsippet er i bruk. Det britiske kunstrådet har også høstet kritikk. Det har i en periode blant annet blitt kritisert for å være elitistisk, samt at det har blitt stilt spørsmål ved hvorvidt det er rådsmedlemmenes faglige kompetanse som er den egentlige begrunnelsen for å få en plass rundt rådets bord. I praksis er det mye som tyder på at heller ikke Storbritanias kulturpolitikk er helt i tråd med den ideelle armlengdesmodellen. Flere institusjoner finansieres direkte over statsbudsjettet, og det er sannsynlig at politikere og interesseorganisasjoner påvirker prioriteringene av en stor del av kulturbudsjettet, mens en mindre del av budsjettet fordeles i tråd med dette prinsippet (ibid).

Armlengdespringsippet har som nevnt fått en nærmest opphøyet posisjon innenfor det kulturpolitiske feltet som et særegent kulturpolitisk prinsipp. I tillegg til å ivareta kunstens autonomi handler prinsippet også om å sikre demokrati og ytringsfrihet ved at staten ikke får mulighet til å sensurere eller ensidig påvirke det kunstneriske mangfoldet ved hjelp av fordeling av kulturmidler. I Norge har samtidig interesseorganisasjoners deltagelse i politiske prosesser hatt stor betydning (Røyseng, 2014 a). Tradisjonelt gjennom korporative relasjoner. Med bakgrunn i armlengdesprinsippets forankring i kunstens autonomi utgjør denne deltagelsen i kulturpolitikken en grunnleggende motsetning, og en særskilt utfordring (Mangset, 2015).

Utgangspunktet for denne oppgaven var å undersøke samstemtprosessen ut i fra et korporatismeperspektiv. Jeg vil i det neste avsnittet forklare begrepet korporatisme og hvordan det brukes i beskrivelsen av norsk politikk.

4.4 Korporatisme.

Den opprinnelige betydningen av korporatisme er et system med en funksjonell representasjon, hvor politiske organer hadde medlemmer fra næringsliv, organisasjoner og yrkesgrupper. Begrepet korporatisme var lenge belastet fordi det ble knyttet til mellomkrigstidens fascistiske styresett i Tyskland og Italia. Dette styresettet representerer en autoritær variant av korporatisme, også kalt statskorporatisme, der de korporative institusjonene skulle disiplinere medlemsmassene i et system som ble styrt ovenfra av en stat som la vekt på enhet, disiplin og samarbeid. Innenfor både liberale og sosialistiske retninger har korporatismebegrepet en litt annen betydning. Den liberale korporatismen, også kalt samfunnskorporatisme oppstår gjennom frivillig deltagelse (Østerud, 1996).

Den liberale korporatismen betyr at et mangfold av interesseorganisasjoner deltar på ulike plan i offentlige råd og vedtaksorganer. Denne formen er ikke opprettet gjennom autoritært dekret, men er snarere vokst frem gjennom frivillig deltagelse, gjennom krav nedenfra eller invitasjon ovenfra, gjennom koblinger og sammenslutninger på tvers av organisasjonsgrensene (Østerud, 1996, s. 84).

Rommetvedt, Thesen, Christiansen, & Norgaard(2013) definerer begrepet slik:

We...define corporatism as the institutionalized and privileged integration of organized interests in the preparation and/or implementation of public policies (Rommetvedt, Thesen, Christiansen, & Norgaard, 2013, p. 460).

Et korporativt samarbeid mellom interesseorganisasjoner og staten gjør at skillet mellom offentlig og privat blir utydelig, men der vil alltid være en maktbalanse, som deltagerne selv kan ha vanskelig for å se. Først og fremst er et korporativt samarbeid en ramme omkring forhandlinger mellom interesseorganisasjoner og staten, og det er det strategiske styrkeforholdet mellom partene som avgjør hvem som sitter med den reelle makten. Brede sammenslutninger av organisasjoner, med intensjon om å styrke forhandlingsposisjonen, kan resultere i utvannede og ukontroversielle forhandlingsaker. Korporative samarbeid finnes på mange ulike nivåer i det offentlige beslutningsapparatet, og potensielt flyttes statens politiske suverenitet over i det sivile samfunn gjennom et samarbeid som ikke kontrolleres av en enkelt gruppe (Østerud, 1996).

I det økonomiske liv er korporatisme en form for organisert kapitalisme, med forhandlinger om statlige sikkerhetsnett som garanti mot et risikofylt marked. Korporatismen beskytter mot markedskreftene på den ene siden og mot byråkratisk styring på den andre (Østerud, 1996, s. 86).

I Norge er mange sektorer sterkt korporativisert, hvor forhandlinger mellom organisasjoner og stat er av avgjørende betydning for næringen. Landbruksnæringen er et godt eksempel, og innenfor kulturfeltet finnes det mange korporative samarbeid (Østerud, 1996).

De skandinaviske landene har lange tradisjoner for å integrere interesseorganisasjoner inn i det politiske arbeidet. Styresettet i Norge, Sverige og Danmark har blitt trukket frem som noen av de beste eksemplene på samfunnskorporatisme. I studier blant ledere på 1960 og 1970-tallet er det enighet om at makten har flyttet ut fra Stortinget, og ligger hos offentlig administrasjon og interesseorganisasjoner. På 1980-tallet viste studier av de nordiske landene at parlamentene hadde styrket sin innflytelse i forhold til regjeringene. Studier på begynnelsen av 2000-tallet av Stortinget i Norge, og Folketinget i Danmark indikerte at de har beholdt sin sterke posisjon de siste tiårene. I samme periode kan man registrere en nedgang i korporative relasjoner (Rommetvedt, Thesen, Christiansen, & Norgaard, 2013). I 2009 presenterte en gruppe nordiske forskere en studie hvor de måler graden av korporatisme i Norge, Sverige og Danmark ved å telle offentlige politikkforberedende komiteer med minst en representant fra interesseorganisasjoner. Datagrunnlaget er basert på offisielle registreringer av alle styrever, råd og komiteer utnevnt av regjeringen eller departementene. Kun rådgivende komiteer, eller komiteer med kun regionalt ansvar, er utelatt. Undersøkelsen viste en klar nedgang i korporative forbindelser. I Norge deltok interesseorganisasjoner i 1983 i 68 politikkforberedende komiteer, og i 2005 er antallet redusert til 12. For politikkomplementerende organer er trenden lik. Antallet er redusert fra 213 i 1983 til 82 i 2005 (Christiansen, et al., 2009). Redusert korporatisme kan skyldes at Stortinget i denne perioden har styrket sin posisjon i forhold til regjeringen. Flere tiår med mindretallsregjeringer kan ha gjort det mer interessant for interesseorganisasjonene å søke innflytelse på Stortinget fremfor i regjeringslokalene (Rommetvedt, Thesen, Christiansen, & Norgaard, 2013).

Etter at Jens Stoltenberg ble leder for en flertallsregjering i 2005, kommenterte han året etter følgende:

Tidligere var det eneste sikre at regjeringens forslag ikke kom til å bli vedtatt. Det gikk sport i det, for Stortinget var det om å gjøre å forandre regjeringens forslag nærmest for sportens skyld. Spørsmålet dreide seg ikke om å gjøre forslag bedre eller dårligere, men om å gjøre størst mulig endringer (Ness, 2016).

Andelen interesseorganisasjoner med månedlig kontakt med Stortinget økte fra 12% til 35% i perioden 1982-2005. Tilsvarende tall for kontakt med regjeringen viser en økning fra 4% til 12%. Kontakten med embetsverket er relativt stabil, med en økning fra 43% til 47%. Oppsummert indikerer undersøkelsen at lobbyvirksomhet har blitt viktigere for interesseorganisasjonene. Både som en erstatning for tidligere korporative samarbeid, men også fordi maktbalansen er endret i favør av Stortinget. Men regjeringen er likevel viktig for organisasjonene da det normalt sett er regjeringen som setter den politiske dagsorden (Rommetvedt, Thesen, Christiansen, & Norgaard, 2013).

4.5 Korporatisme og lobbyisme i kulturfeltet

Tradisjonelt har korporative relasjoner i de nordiske lands kulturpolitikk hatt en fremtredende plass. I følge Mangset(2015) kan det være flere årsaker til at korporatismen står sterkt i nordisk kulturpolitikk. Kulturfeltet innehar mye symbolsk kapital i form av anerkjente aktører som spiller en viktig rolle i forhandlinger med myndighetene. Dette har betydning fordi kulturfeltet som sektor er relativt lite i omfang, og uten store økonomiske ressurser å forhandle med. Historisk har også statens behov for kulturektorens kunstfaglige kompetanse vært et viktig byttemiddel i det korporative samarbeidet. De tydeligste korporative relasjonene i norsk kulturpolitikk er å finne i enkelte deler av Norsk kulturråd. Interesseorganisasjonene i kulturfeltet forøvrig har liten korporativ innflytelse på Kulturrådet, men Statens kunstnerstipend er et unntak. Stipendordningen ble fra 2000 lagt under Kulturrådets administrasjon, men den korporative organiseringen av stipendpolitikken i Norge har en lang historie. Arbeidet med tildeling av stipender til kunstnere har siden 1970-tallet ligget hos komiteer oppnevnt av kunstnerorganisasjonene. Det statlige stipendutvalget fungerer som en

kontrollinstans. Ordningen har med jevne mellomrom blitt foreslått justert og endret. En utredningsgruppe konkluderte i 2014 med at ordningen i fremtiden bør fordeles av et armlengdesorgan (Mangset, 2015). I tråd med den øvrige samfunnsutviklingen har det siden 1990-tallet foregått en nedbygging av de korporative relasjonene mellom organisasjonene på kulturfeltet og myndighetene. Det kan ha bakgrunn i at departementet har valgt å hente inn kunstfaglig kompetanse fra andre hold enn kunstnerorganisasjonene, det kan skyldes en liberaliseringstendens i kulturpolitikken, interne endringer i organisasjonene, og at kulturdepartementet har blitt mer preget av mål- og resultatstyring (NOU:4, 2013). På bakgrunn av at de korporative kanalene har blitt færre de siste tiårene, har også kulturfeltets interesseorganisasjoner sine muligheter for innflytelsen blitt endret (Røyseng, 2014 a). Det er i hovedsak de to begrepene korporatisme og lobbyisme som beskriver forholdet mellom myndigheter og interesseorganisasjoner. På den ene siden korporatisme som interesseorganisasjoners formaliserte deltagelse i utforming og implementering av politikk, og på den andre siden lobbyisme som en stort sett uformell, lite formalisert, behovsstyrt kontakt. Forholdet mellom korporatisme og lobbyisme blir av Christiansen og Rommetvedt beskrevet som gradforskjeller av samme aktivitet (Christiansen & Rommetvedt, 1999):

Applied to real world phenomena, corporatism and lobbyism should be seen more as the two ends of a continuum than as discrete and distinct models. However, if we look at them as ideal types, we get the following pictures: Corporatism as an institution exactly specify which organizations enjoy privileged access to decision making arenas, whereas as the rules for access are much more open and ambiguous under lobbyism (Christiansen & Rommetvedt, 1999, s. 196).

Siden lobbyistene ikke selv er beslutningstagere, står de i prinsippet friere til å fremme sine synspunkter. Mens et korporativt samarbeid baseres på at organisasjonene blir invitert til å delta i de politiske prosessene, baseres lobbyisme i større grad på at interesseorganisasjonene selv oppsøker de politiske makthavere som embetsverk og folkevalgte. Slik sett er hele det politiske apparatet et potensielt arbeidsområde for lobbyisten. Harald Espelis undersøkelse av lobbyisme på Stortinget i 1999 viste en svært positiv holdning blant stortingsrepresentantene. Lobbyistene representerte en ekspertise og kompetansekilde som de folkevalgte kunne dra nytte av. Dette stemmer overens med Hall og Deardhoffs teori om politisk subsidiering som bygger på at lobbyistens viktigste rolle er at de besitter spesialkompetanse som de politiske

beslutningstakerne mangler og ikke selv har tid til å fremskaffe. Lobbyisten kan derfor komme i posisjon til å gi målrettet informasjon og presentere løsningsforslag (Røyseng, 2014 a).

We propose a fundamentally different but fundamentally simple theory of lobbying. The main idea is that lobbying is primarily a form of legislative subsidy—a matching grant of costly policy information, political intelligence, and labor to the enterprises of strategically selected legislators. The proximate objective of this strategy is not to change legislators’ minds but to assist natural allies in achieving their own, coincident objectives. Their budget constraint thus relaxed by lobbyists’ assistance, already likeminded legislators act as if they were working on behalf of the group when in fact they are working on behalf of themselves (Hall & Deardorff, 2006, s. 69).

Basert på nevnte beskrivelser av korporatisme og lobbyisme, og av forholdet mellom korporatisme og lobbyisme som gradforskjeller av samme aktivitet, er det flere faktorer som peker på at samstemtsamarbeidet kan plasseres i lobbyismens ende av skalaen. Dette vil jeg komme tilbake til i kapittel 7.

5 Samstemt

I dette kapitlet vil jeg gjøre en kort presentasjon av organisasjonene som utgjorde Samstemt, i tillegg til å gi en beskrivelse av Samstemts tilblivelse.

5.1 Organisasjonene bak Samstemt

5.1.1 Norsk jazzforum

Norsk jazzforum er en organisasjon for norsk jazz, stiftet i 1997 ved sammenslåing av Norsk Jazzforbund (stiftet 1953) og Foreningen Norske Jazzmusikere (stiftet 1979). Organisasjonen er en interesseorganisasjon for alle aktører innen norsk jazz, og arbeider for å styrke jazzmusikkens vilkår og betydning. Medlemsmassen består av regionale jazzsentra, profesjonelle jazzmusikere, arrangører (jazzklubber, festivaler), amatørstorband, utdanningsinstitusjoner innen høyere jazzutdanning og individuelle medlemmer (uten stemmerett) (Norsk Jazzforum, 2018).

5.1.2 Norsk Rockforbund

Norsk Rockforbund ble stiftet i 1982, og endret navn til Norske Konsertarrangører i 2014. Organisasjonen er en landsomfattende partipolitisk uavhengig interesse- og kompetanseorganisasjon for konsertarrangører. Organisasjonens medlemmer er i dag konsertarrangører eller har konsertvirksomhet som en del av sin drift. Norske Konsertarrangører skal arbeide for at det arrangeres konserter i tråd med publikums og arrangørers behov. Norske Konsertarrangører skal bidra til å øke profesjonaliteten i arrangørleddet, og gi medlemmene et tilbud som gjør dem i stand til å utvikle seg og være dyktige arrangører over tid (Norske Konsertarrangører, 2018). I Samstemtperioden var Norsk Rockforbund, i tillegg til å være en arrangørorganisasjon, en sjangerorganisasjon for frivillige rockeklubber og studentscener (Samstemt, 2018).

5.1.3 Gramart

Grammofonartistenes Forening, GramArt ble stiftet i 1989. GramArt er en landsomfattende partipolitisk uavhengig interesse- og kompetanseorganisasjon for utøvende musikkartister. Organisasjonen arbeider for utøvende artists rettigheter, økonomiske interesser, komponist- og forlagsrettigheter og øvrige interesser i

rettighetsspørsmål. GramArt arbeider for å forenkle medlemmenes artisthverdag, og gi medlemmene et tilbud som gjør dem i stand til å utvikle seg over tid, og bidra til å øke artisters profesjonalitet. GramArt kan på medlemmenes vegne inngå bindende kollektive avtaler og på vegne av medlemmene kollektivt kunne påtale og forfølge krenkelser av GramArts medlemmers verk, prestasjoner eller produksjoner. GramArt skal arbeide for at vederlag for forvaltning av medlemmenes rettigheter i størst mulig grad fordeles individuelt etter bruk, og for øvrig til det beste for norsk utøvende musikk (GramArt, 2018).

5.1.4 FolkOrg

FolkOrg ble stiftet i 2009 som en sammenslåing av Norsk Folkemusikk- og Danselag og Landslaget for Spelemenn (Folkorg, 2018). Frem til sammenslåingen i 2009 var både Norsk Folkemusikk- og Danselag og Landslaget for Spelemenn en del av Samstemt (Samstemt, 2018). Organisasjonen er en landsomfattende, partipolitisk uavhengig og livssynsnøytral interesseorganisasjon. Formålet er å arbeide for folkemusikken og folkedansens rolle og vilkår i Norge. Medlemmene består av profesjonelle folkemusikere, eller folkedansere og lokale lag som arbeider i tråd med FolkOrgs formålsparagraf (Folkorg, 2018).

5.1.5 FONNO

FONO ble stiftet i 1980 og er en interesseorganisasjon for uavhengige norske plateselskaper. FONO arbeider for å fremme norske fonogrammer som kulturmedium, og for bruk av norske innspillinger i eksisterende og fremtidige medier. Medlemmene er norske plateartister som minimum har deltatt på to fonograminnspillinger. Organisasjonen fremmer medlemmenes interesser overfor andre organisasjoner, foreninger og offentlige myndigheter, forhandler og inngår avtaler, innkasserer og fordeler vederlag på vegne av medlemmene (FONO, 2018).

5.1.6 nyMusikk

nyMusikk tok del i samstemtarbeidet fra 2009. Foreningen er en nasjonal avdeling av International Society for Contemporary Music. nyMusikk ble stiftet i 1938 og skal fremme sjangeroverskridende, radikal og eksperimentell musikk i hele Norge. Foreningens

medlemmer er lokale avdelinger som arbeider i tråd med nyMusikks formål (Ny Musikk, 2018).

5.1.7 Norgesnett

NorgesNettet ble stiftet som egen organisasjon i 1999, etter å ha eksistert i fire år under paraplyorganisasjonen Samlet Norsk Rock. Fra 1999 var NorgesNettet en medlemsorganisasjon hvor medlemmene var spillesteder. Kjernevirksomheten til organisasjonen var å oppdatere og vedlikeholde teknisk utstyr til medlemmenes scener. Gjennom dette også få frem nye norske artister ved at spillestedene blir arenaer hvor unge artister får mulighet til å utvikle seg over tid. Hele bevilgningen til NorgesNettet ble fra 2000 administrert av Kulturrådet over post 74 (Simonsen, 2005). Fra 2009 ble NorgesNettet og Musikkverkstedordningen sammenslått til Musikkutstysordningen i tråd med stortingsmelding nr. 21(2007-2008) (Musikkutstysordningen (MUO) , 2018).

5.2 Opptakten til Samstemt

Opptakten til det som skulle bli Samstemt fant sted under en høring i Stortinget i siste halvdel av 2003, i forbindelse med at daværende kulturminister Valgjerd Svarstad Haugland (KrF) la frem kulturmeldingen St.meld. nr.48 (2002-2003) Kulturpolitikk fram mot 2014. Under denne høringen oppfordret flere av medlemmene i Familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, med Trond Giske (A) i spissen, til at kulturfeltet, og musikkfeltet spesielt, måtte samarbeide mer for å få gjennomslag for sin interessepolitikk.

...initiativet til Samstemt kom jo i forbindelse med den kulturmelding som skulle med Svarstad Haugland... (Samstemt, 2018).

...det som var hele bakgrunnen, egentlig også for mye av det samarbeidet Samstemt, var jo at mange av de politikerne som satt i kulturkomiteen da, var veldig dyktige politikere, som på en måte brant for norsk kulturpolitikk, og det var type Magnar Berge fra SV, og Trond Giske fra Arbeiderpartiet og noen av disse folk, de var veldig eksplisitte med kulturfeltet, og med musikkfeltet, og oppfordret oss, på en måte veldig sånn tydelig: Hvis dere, i stedet for å gå å kjeft på hverandre, og skrike til hverandre, og jobbe mot hverandre, hvis dere heller går sammen og blir enige om felles krav så

har dere en mye større sjanse til å lykkes med å få gjennomslag for politikken, altså interessepolitikken deres (Samstemt, 2018).

...oppfordringen kom da under den høringen, kom den oppfordringen, det var Trond Giske da som kom med den, spesielt... (Samstemt, 2018).

På bakgrunn av denne oppfordringen tok daværende daglig leder i Norsk Jazzforum, Tore Flesjø, initiativ til et samarbeid innenfor det rytmiske musikkfeltet. Det som etterhvert skulle bli Samstemt, hadde sitt utgangspunkt i Norsk jazzforum, Norsk Rockforbund og Landslaget for Spelemenn.

...mye av dette var også litt sånn, Norsk Jazzforum og Tore Flesjø litt sånn, som så på en måte viktigheten av at det rytmiske feltet stod sammen...altså at det var på en måte at vi hadde en felles politikk...hvis vi stod sammen så kunne vi oppnå felles seiere da på en måte (Samstemt, 2018).

Det var jo egentlig han som på en måte tok initiativet til at organisasjonene skulle sette seg ned. Han var en sterk pådriver der. Og Samstemt bestod jo stort sett, egentlig av daglige leder, og av enkelte styreledere også (Samstemt, 2018).

I løpet av en relativt kort periode ble flere organisasjoner invitert med, og når det første innspillet fra Samstemt kom i begynnelsen av mars 2004, bestod Samstemt av Fono, GramArt, Landslaget for Spelemenn, NorgesNettet, Norsk Folkemusikk- og Danselag, Norsk Jazzforum og Norsk Rockforbund. Sammensetningen av organisasjoner endret seg noe underveis. Det første dokumentet fra Samstemt ble overlevert til Stortinget som et innspill til behandlingen av sittende regjerings kulturmelding.

Samtidig jobbet de som senere skulle bli en rødgrønn regjering med det første Kulturløftet.

Og så kom jo Kulturløftet da på våren i 2005, som var liksom en forløper for hele det rødgrønne regjeringsprosjektet, og der var jo kultur veldig viktig, og Kulturløftet var jo liksom et av de første sånn samarbeidsprosjektene til det som etterhvert ble den rødgrønne regjeringen (Samstemt, 2018).

Kulturløftet var en felles kultursatsning mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, med en rekke prioriterte punkter og en målsetning om å øke

kulturbudsjettet til 1% av samlet statsbudsjett. En del av innholdet i Kulturløftet var hentet fra Samstemts nylig overleverte innspill til sittende regjering.

...så når vi la frem vår første pakke så tok Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet det inn mer eller mindre utygget. I sitt treparti-kulturpolitiske kulturløft (Samstemt, 2018).

...initiativet til Samstemt kom jo i forbindelse med den kulturmelding som skulle med Svarstad Haugland, også ble det ble det mer hva heter det for noe, spesifisert og ryddet i og frem mot Kulturløftet (Samstemt, 2018).

Samstemt hadde også før regjeringsskiftet i 2005 en god dialog med partiene som senere skulle danne regjering.

Jeg har i hvert fall igjennom hele min aktivitet som lobbyist på kulturområdet vert nøye med å ha en lik altså å ikke være partipolitisk i lobbyarbeidet, selv om det i forbindelse da med dette Samstemt og Kulturløftet. At vi la breidsiden til i forhold til det som ble den nye regjeringen (Samstemt, 2018).

Da det rødgrønne partisamarbeidet kom inn i regjeringslokalene etter stortingsvalget høsten 2005 fortsatte de, gjennom begge regjeringsperiodene, å ha en dialog med Samstemt og andre interessegrupper på kulturfeltet. Samstemt leverte årlige budsjettinnspill, deltok i møter, og leverte innspill, blant annet, i forbindelse med stortingsmeldingen Samspill (Samstemt, 2018).

6 Resultater

I dette kapitlet presenterer jeg først resultatene av de analyserte intervjuene ordnet i ulike kategorier basert på tematisk innhold. Intervjuanalysen beskriver informantenes opplevelse av samstemtsamarbeidet. Deretter presenteres resultatene av dokumentanalysen i kategorier basert på hovedpunktene i Samstemts innspill til statsbudsjett i perioden.

6.1 Intervjuanalyse

6.1.1 Kulturløftet, en spesiell periode i norsk kulturpolitikk.

Informantene beskriver Kulturløftperioden som en spesiell periode i norsk kulturpolitikk. Det ser ut til å være to fremtredende faktorer som gjorde denne perioden spesiell. Det ene er at det var en økning i ressurser på kulturfeltet, og det andre er at interesseorganisasjonene på feltet ble oppfordret til å stå sammen og samarbeide internt, og til å samarbeide med offentlige organer i utformingen av kulturpolitikken.

6.1.1.1 *Invitasjon til samarbeid*

Samarbeidet Samstemt kom i stand rundt årsskiftet 2003-2004 i forbindelse med at daværende kulturminister Svarstad Haugland hadde en ny kulturmelding ute på høring. Under en høring i Stortinget oppfordrer flere av medlemmene i kulturkomiteen på Stortinget til samordning i kulturfeltet. Medlemmene i kulturkomiteen blir på dette tidspunktet beskrevet som svært engasjerte kulturpolitikere, som eksplisitt oppfordret interesseorganisasjonene til å gå sammen og stille felles krav.

Vinteren 2004 tok daværende leder i Norsk jazzforum, Tore Flesjø, initiativ til å samle organisasjonene som skulle utgjøre Samstemt. Sammensetningen av organisasjoner representerte et bredt spekter innenfor det rytmiske musikkfeltet i Norge, og arbeidet beskrives som nybrottsarbeid. Noen av organisasjonene på feltet hadde kommet lengre i sitt kulturpolitiske arbeid enn andre, og det var tidligere liten tradisjon for samarbeid mellom organisasjonene i forhold til politikk.

Samstemt var det første, så vidt meg bekjent, fora som lot oss samkjøre noen overordnede prinsipper og problemstillinger (Samstemt, 2018).

Samstemtsamarbeidet etablerte jo et veldig godt nettverk, sånn i ettertid også da. Vi samarbeider nå, tror jeg, veldig veldig mye bedre med de andre musikkorganisasjonene enn tidligere (Samstemt, 2018).

Samstemt bestod av bransjeorganisasjoner, representert ved daglige ledere og noen styreledere. De representerte arrangører, platebransje, artister og rytmiske sjangre. Sammensetningen var et forsøk på å dekke hele bredden i det rytmiske musikkfeltet, og informantene opplever at det var en velfungerende sammensetning av organisasjoner, og at gruppen som deltok i samstemtarbeidet var sammensatt av dyktige, kompetente og engasjerte enkeltpersoner, som samarbeidet godt.

Superdyktige mennesker. Høy kompetanse, høy kvalitet på det de leverte. Alle leverte innspill. Alle ga med raushet og godhet, innspill på hverandres utkast. Jeg opplevde samarbeidet som veldig godt (Samstemt, 2018).

Dyktige folk. Det tror jeg at jeg ville dratt frem. Drivere. Ordentlige personer med store kulturambisjoner på sine ting (Kulturdepartementet, 2018).

På spørsmål om det var andre organisasjoner som kunne vært inkludert i Samstemt blir flere organisasjoner som AKKS³, IFPI⁴, Music Norway⁵ og Musikkverkstedordningen⁶ nevnt, samtidig blir det at Samstemt var en liten og håndterlig gruppe trukket frem som en styrke.

Samstemt leverer sitt første innspill våren 2004. Dette er et innspill til behandlingen av sittende regjeringens kulturmelding. Kort tid etterpå lanserer Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV det første Kulturloftet. Kulturloftet var et av de første samarbeidsprosjektene til det som senere skulle bli den rødgrønne regjeringen, og inneholdt en serie kulturpolitiske satsningsområder og en målsetning om å bruke 1% av samlet statsbudsjett til kultur innen 2014. Mye av innholdet i innspillet som Samstemt hadde overlevert Stortinget i

³ AKKS er en ideell organisasjon som arbeider for likestilling og likeverd i norsk musikkliv (AKKS, 2018).

⁴ IFPI er en internasjonal organisasjon med regionale kontor blant annet i Norge. IFPI representerer plateselskaper og jobber blant annet for å sikre juridiske rettigheter og utvikle plateselskapers kommersielle muligheter (IFPI, 2018).

⁵ Music Norway driftes av Kulturdepartementet og jobber blant annet for å fremme og eksportere norsk musikk i utlandet, samt å bidra til økt markeds- og forretningskompetanse i norsk musikknæring (Music Norway, 2018).

⁶ Musikkverkstedordningen fordelte midler fra Kulturdepartementet som støtte til blant annet teknisk øvingsutstyr, øvingsrom, scener og bandfelleskap (Løken, 2008). Etter sammenslåing med NorgesNettet i 2009, nedlagt som egen ordning, som en del av Musikkutstysordningen (Musikkutstysordningen (MUO), 2018).

forbindelse med Svarstad Hauglands kulturmelding ble i samarbeid med Samstemt tatt med i Kulturløftet.

...vi hadde mye samtaler med de kulturpolitiske talsfolkene i partiene når de skulle lansere Kulturløftet (Samstemt, 2018).

...når vi la frem vår første pakke så tok arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet det inn mer eller mindre utygget. I sitt treparti kulturpolitiske kulturløft (Samstemt, 2018).

6.1.1.2 En kulturpolitisk satsning

Etter stortingsvalget i 2005 dannet Arbeiderpartiet, Senterpartiet og SV regjering med flertall i Stortinget, og med ambisjon om at Kulturløftet skulle gjennomføres. Sammenfattet er informantenes inntrykk at det, i det politiske miljøet i denne perioden, var en positiv innstilling til kultur generelt. Men, at den rødgrønne kultursatsningen var et ekstra insentiv for organisasjonene i Samstemt til å engasjere seg. Det var en tid som var preget av stor kultursatsning, og samstemtsamarbeidet må sees i lys av det. Den rødgrønne regjeringen skal gjennomføre Kulturløftet, og for å skape en helhetlig kulturpolitikk er de opptatt av å fortsette samarbeidet med hele kulturfeltet, blant annet Samstemt. I tillegg til årlige budsjettinnspill, var det et godt samarbeid mellom Samstemt og Kulturdepartementet. Både med politikere og embetsverk.

Det var mye kontakt der. Det var jo en del med politikerne selvfølgelig, og det var jo mer sånn enkeltvise møter, og lobbying og så videre, og så var det også en del med byråkratiet. Og kulturdepartementet ba jo også Samstemt om å gjøre flere rapporter og utredninger da, som de ønsket, som de hadde behov for. Blant annet om regionale kompetansenettverk, og arrangører og så videre...så en del av det, var det kulturdepartementet som ba oss om å gjøre. Med notater og rapporter på områder som de hadde behov for informasjon om da (Samstemt, 2018).

På spørsmål om det forelå noen form for gjensidige løfter i forhold til kulturpolitikken, blir dette avvist av informantene. Men, en politisk representant uttaler at det vesentlige elementet er at det, fra regjeringshold, er en satsning på kulturfeltet, og at organisasjonene som bidrar med innspill, formelt og uformelt, vet at det betyr mer penger til feltet.

...jeg mener det er veldig forskjell på å bli med på noe som du ikke vet om du får mer penger til eller ikke da, eller om du er med på noe som er en satsning. Det er jo to vidt forskjellige ting (Kulturdepartementet, 2018).

Perioden blir av en informant beskrevet som et tidsvindu hvor det var det var de riktige personene på riktig sted til riktig tid som har resultert i til dels varige endringer. Arbeidet med Samstemt beskrives som svært motiverende. Motivasjonsfaktorer som trekkes frem er den nye samkjøringen som samarbeidet Samstemt utgjorde sammen med økningen i kulturbudsjettet som Kulturløftet bragte med seg. Det foregikk intenst arbeid på tvers av sjangre for å få en økning i overføringer til feltet, og arbeidet ble opplevd som svært lærerikt og konstruktivt. I tillegg til at Trond Giske, som var kulturminister i den første perioden, var en statsråd som var interessert i kultur. En kulturminister som jobbet internt i regjeringen og eksternt mot kulturfeltet for at Kulturløftet skulle gjennomføres.

...vi var veldig motiverte alle sammen. Trond Giske når han tiltrådte som kulturminister, og når han holdt på å jobbe frem, altså dette Kulturløftet, så bidro jo han mye til den motiveringen (Samstemt, 2018).

...vi var med og liksom bidro stort syns jeg da som det heter, vi bidro så positivt inn i norsk kulturliv. Så rett og slett. Det syns jeg var ordentlig kult (Samstemt, 2018).

6.1.2 Samarbeid og samordning ga innflytelse

6.1.2.1 Organisering av Samstemt

Samstemt var sammensatt av et knippe organisasjoner fra ulike områder på det rytmiske musikkfeltet. Når arbeidet startet var forholdet mellom organisasjonenes representanter i Samstemt noe ulikt. Noen kjente ingen fra før, andre kjente noen flere. Felles er at samarbeidet blir beskrevet som godt og tillitsfullt med gode samtaler og en raus atmosfære. Samarbeidsklimaet virker å være preget av et ønske om å komme frem til en felles enighet, på tross av ulike ønsker i organisasjonene.

Vi måtte liksom stole 100% på hverandre, at alle jobbet for de samme ti, eller åtte, eller femten punktene som Samstemt bestod av da (Samstemt, 2018).

Organisasjonene skulle dekke hele det rytmiske feltets interesser, og hadde et noe ulikt utgangspunkt. De hadde naturligvis delvis ulike interesseområder, de var ulike i størrelse, økonomi og medlemstall, og de hadde ulik erfaring med kulturpolitisk arbeid. Norsk jazzforum blir av flere informanter fra sjangerorganisasjonene nevnt som en organisasjon som hadde kommet lengre i det kulturpolitiske arbeidet.

Jazzmiljøet hadde fått laget en utredning på sitt område en del år i forkant, og var kommet en del mye lengre enn oss andre. Og folkemusikkområdet var jo det som lå lengst i bakevje i forhold til offentlig involvering og offentlige midler inntil som virkemidler og støtte (Samstemt, 2018).

Norsk rockforbund hadde, jeg vil ikke si at man hadde et dårlig rykte, men man hadde vel lykkes mindre med lobbyarbeidet sitt, enn for eksempel Norsk jazzforum, som hadde holdt på i 30-40 lenger ikke sant (Samstemt, 2018).

På spørsmål om informantene opplevde at noen av organisasjonene fikk mer plass enn andre, så er det flere som trekker frem Norsk jazzforum som en stor og sentral aktør, men at de ikke opplevde at arbeidet ble preget av forskjeller mellom organisasjonene. Norsk jazzforums rolle blir beskrevet som en av arkitektene bak samarbeidet. En organisasjon som tok mye ansvar for fellesskapet og prosessen. For fremdrift, produksjon av dokumenter og lobbyarbeid, men at Samstemt hadde en flat struktur der alle parter ble vektet likt. At flere av organisasjonene hadde kontor i samme etasje blir trukket frem av noen av informantene som en forenkende faktor i samarbeidet. En informant som ikke representerte Samstemt beskriver også at der var interne forskjeller i Samstemt, men at dette ikke preget arbeidet de gjorde.

...jazzmiljøet i Norge er veldig godt organisert, og har vært det historisk i lang tid. Men, til forskjell fra en del andre, så har ikke den type organisering vært så fremtredende som det har vært på jazzfeltet da. Men jeg syns. Hvis du spør meg om jeg så noen av de forskjellene, så er jo det forskjeller som har vært der, og sikkert er der den dag i dag, men hvis du spør meg om det gikk ut over det de spilte inn, så følte jeg ikke det. Jeg følte det var veldig de som var med i Samstemt, de var med i Samstemt, og de stod bak det. Og var samstemt da. Bokstavelig talt (Kulturdepartementet, 2018).

Innad i organisasjonene hadde arbeidet med Samstemt høy prioritet. Det var god ryggdekning for samstemtarbeidet ute blant medlemmene, og i flere av organisasjonene ble arbeidet med Samstemt ganske raskt nedfelt i strategiplaner. For noen ble dette det prioriterte kulturpolitiske arbeidet i en periode.

Samstemtarbeidet ble også nedfelt i strategiplanen...ganske raskt også....Da ble det det kulturpolitiske arbeidet vi prioriterte da, i noen år. Og da gikk det jo selvfølgelig i perioder. Man jobbet jo mest, i forhold til, mot statsbudsjett, for å komme med innspill til statsbudsjett, og så ny

runde da på vårparten, eller vinteren da, til revidert statsbudsjett (Samstemt, 2018).

Det er klart at det tok jo en del tid. Både å spille inn våre saker. Ikke minst å gjøre disse blekkene til departementet. Så det ble prioritert høyt, og helt på lik linje med vårt politiske arbeid da (Samstemt, 2018).

Fra innsiden av Samstemt beskrives arbeidet som krevende nybrottsarbeid, med mange store diskusjoner. Men opplevelsen oppsummert er at utfordringene ble løst på en veldig god måte, uten at organisasjonene måtte fravike grunnleggende prinsipper. Arbeidsmåten blir beskrevet som spennende, morsom og krevende. At organisasjonene i Samstemt skulle prioritere av sine kjernesaker og enes om en felles kulturpolitisk plattform var en ny måte å jobbe på innenfor dette feltet, og de opplevde at de lyktes.

Det var ikke slik at man måtte frafalle noen grunnleggende prinsipper eller verdier. Det var ikke det det handlet om. Det var mer en profesjonalisering i den forstand at vi var tvunget til å løfte blikket litt (Samstemt, 2018).

I Kulturdepartementet var opplevelsen at organisasjonene innad i Samstemt til tider måtte svelge noen kameler, men at de fremstod samlet bak sakene de spilte inn.

Men jeg opplevde dem jo som veldig samstemt når de først kom til oss da. Men de interne prosessene deres, det gikk i hvert fall ikke utover det de samarbeidet med oss om, det må jeg nå bare si (Kulturdepartementet, 2018).

6.1.2.2 Kommunikasjon

Kontakten mellom Samstemt og de ulike instansene i Kulturdepartementet blir beskrevet som god. Denne kontakten foregikk på flere nivåer: De formelle innspillene til blant annet statsbudsjett, kontakt med embetsverk og kontakt med politikere. Norsk Kulturråd har ikke spilt noen rolle i forhold til Samstemt, utover å være et forvaltningsorgan for offentlige midler. På spørsmål om Samstemt hadde faste kontaktpersoner i Kulturdepartementet så svarer flere av informantene at det ikke var noe formalisert i forhold til kontaktpersoner i embetsverket, men at det i praksis ble den samme gruppen mennesker man forholdt seg til.

Ikke formalisert, men mer sånn type at man kjente systemet så godt, at man visste på en måte, hvem i linja, på hvilket nivå man tok på en måte formell og uformell kontakt med, og den type ting (Samstemt, 2018).

I forhold til arbeidsmetodene i prosessen, så opplever ikke informantene at de endret seg i løpet av perioden, men at de kanskje ble flinkere etter hvert, og at de når de ble bedre kjent, og fikk mer direkte kontakt, var enklere å bli lyttet til.

Informantene beskriver at det er spesielt i arbeidet med Kulturløftet og med kulturmeldingen Samspill, at det har vært et nært samarbeid mellom Samstemt og de rødgrønne kulturpolitikere.

Vi hadde jo da nær kontakt med hele kulturkomiteen på Stortinget og i forhold til Kulturløftet så var det jo nær kontakt med Berge, SV og Trond Giske. Og Trond, hva het rådgiveren til Trond da? Nei han het Halvard Ingebrigtsen (Samstemt, 2018).

Det gode samarbeidet blir av en informant beskrevet som vesentlig i forhold til arbeidet med stortingsmeldingen Samspill. Den løpende dialogen og dialogmøtene, hvor de snakket sammen ofte og mye, blir beskrevet som vel så viktig som de formelle møtene.

...vi hadde et veldig nært samarbeid med organisasjonene der. Altså både enkeltpersonene kan du si, og Samstemt som helhet, men det var, det var kan du si gjennom det arbeidet, når vi laget det Kulturløftet, at vi for alvor fikk veldig veldig godt samarbeid, og vi tok med oss det samarbeidet når vi kom også inn i Kulturdepartementet...det tror jeg var litt nøkkelen også når vi laget, spesielt den stortingsmeldingen som het Samspill, så var det tillitsforholdet helt avgjørende, fordi vi kunne diskutere veldig åpent... (Kulturdepartementet, 2018).

Den samme informanten beskriver samarbeidet som et kroneksempel på godt politisk samarbeid som man sjelden har sett på kulturfeltet i Norge. En annen informant beskriver kommunikasjonen som svært god, og at de opplevde å bli lyttet til.

Etterhvert som på en måte Samstemt, vi fikk en sånn slags posisjon med gjennomslagskraft da, hvor vi faktisk ble lyttet til så var det veldig god, altså det som heter god dialog, men det var virkelig en god dialog (Samstemt, 2018).

Basert på ulike utsagn i intervjuene får jeg inntrykk av at organisasjonene ser på seg selv som lobbyorganisasjoner. Informantene har ikke fått spørsmål om dette, men

lobbyvirksomhet, lobbying og lobbyarbeid blir brukt flere ganger for å beskrive aktiviteter.

Det var jo en del med politikerne selvfølgelig, og det var jo mer sånn enkeltvise møter, og lobbying og så videre (Samstemt, 2018).

...lobbyvirksomhet på saker og ting som foregikk, hvor Samstemt stod sammen, og kontaktet departementet.. (Samstemt, 2018).

6.1.2.3 Politisk innflytelse

Den samlede oppfatningen er at samordningen som Samstemt utgjorde, resulterte i stor grad av gjennomslag for sakene Samstemt frontet, og at Kulturdepartementet satte stor pris på at Samstemt kunne presentere en destillert kulturpolitikk på vegne av flere organisasjoner i samme felt. Informantene fra Samstemt opplevde at de fikk synliggjort det frie musikkfeltet, og fikk løftet sine saker inn på den politiske agendaen samtidig fikk Kulturdepartementet hjelp til å gjøre prioriteringer som traff der de skulle. En informant fra Samstemt uttaler at det var tydelig at politikerne verdsatte måten Samstemt jobbet på:

...det var veldig tydelig at de satte veldig pris på den måten å jobbe på, for det gjorde det jo lettere også for de å vite litt hvor man skulle prioritere (Samstemt, 2018).

Fra den politiske siden av bordet uttaler en informant at Samstemts prioriteringer ga gjennomslag for deres saker:

Samstemt ga mer innflytelse i denne perioden. Det er det ingen tvil om. For det er veldig vanskelig som politiker, eller som statssekretær i et departement, eller som politisk ledelse i et departement, å sitte og skulle foreta alle disse avveiningene (Kulturdepartementet, 2018).

Informantene fra Samstemt nevner flere saker som de opplever som et direkte resultat av arbeidet i denne perioden. Arbeidet for sjangernøytralitet blir nevnt av flere:

...vi fikk gjennomslag for våre, våre krav mye. Som hadde en stor betydning for kulturpolitikken, for eksempel dette med sjangernøytralitet. At kulturrådets bevilgninger skal tildeles uavhengig av sjanger det har hatt stor betydning for kulturpolitikken vil jeg si. Det er jo ikke. vi er jo ikke helt i mål, men det er klart at, når så mange organisasjoner tenker samlet om

noe de synes er god kulturpolitikk så, i hvert fall etter vårt syn være, et skritt i riktig retning da. Vi har blitt hørt (Samstemt, 2018).

I tillegg nevnes en kraftig økning i overføringene til det rytmiske feltet gjennom Kulturrådet, opprettelsen av Riksscenen for folkemusikk og Nasjonal Jazzscene et annet direkte resultat.

...vi fikk hele Samstemt til å stille seg bak disse tingene, så, så tror jeg nok det også var avgjørende for at vi fikk de tingene så raskt på plass faktisk. Nasjonal Jazzscene og Riksscenen for folkemusikk (Samstemt, 2018).

6.1.2.4 En utviklende periode for interessepolitikken på kulturfeltet

Måten Samstemt drev interessepolitikk på i denne perioden har ikke bare satt varige spor i form av realiserte kulturpolitiske satsninger. Det er også en oppfatning blant flere av informantene at det ble lagt merke til av andre interesseorganisasjoner på kulturfeltet. Én har for eksempel en opplevelse av at korfeltet og billedkunstfeltet har samarbeidet mer etter Samstemt, selv om ingen har vært så organisert som Samstemt var. Flere av informantene opplever at resten av feltet la merke til resultatene Samstemt oppnådde gjennom sitt arbeid. En av informantene opplever også at organisasjonene i musikkfeltet samarbeider bedre på grunn av nettverket Samstemt etablerte.

Samstemt samarbeidet etablerte jo et veldig godt nettverk, sånn i ettertid også da. Vi samarbeider nå, tror jeg, veldig veldig mye bedre med de andre musikkorganisasjonene enn tidligere (Samstemt, 2018).

Arbeidet Samstemt gjorde blir beskrevet som et viktig ledd i profesjonaliseringen av bransjen i den forstand at de ble tvunget til å løfte blikket og se bransjen som helhet. Det var første gang overordnede prinsipper og problemstillinger ble samkjørt på denne måten. Det blir beskrevet som et krevende arbeid, fordi det var nybrottsarbeid i den forstand at organisasjonene ble tvunget til å prioritere av sine kampsaker. Prosessen blir beskrevet som en veldig god skole for de medvirkende organisasjonene.

...hele samstemtprosessen, var jo også en veldig god lobby skole, i hermetegn da. For alle organisasjonene som var med. Fordi vi så jo hvor viktig det var å jobbe grundig, ikke sant, med tall og statistikk og

argumenter og prioritering, og tydelige, på en måte, ønsker, og den type ting. Så liksom det var en veldig god lobbyskole som vi i organisasjonene i fellesskap lærte veldig mye av (Samstemt, 2018).

6.2 Dokumentanalyse

I dette avsnittet presenteres analysen av dokumentene. Målet med analysen er å sammenholde Samstemts innspill til statsbudsjett med relevante dokumenter fra kulturdepartementet for å finne innholdsmessige likheter som kan antyde at Samstemts innspill ble en del av regjeringens politikk. Potensielle sammenfall i dokumentanalysen vil kunne belyse mulige sammenhenger relatert til forskningsspørsmålet om Samstemts innflytelse i prosessen.

Samstemts første innspill, Samstemt om taktskifte i rock, pop, jazz og folkemusikk! ble overlevert Stortinget den 1. mars 2004 som et innspill til behandlingen av Stortingsmelding nr. 48, Kulturpolitikk frem mot 2014. Innspillet er en tiltakspakke hvor de syv organisasjonene konkretiserer nødvendige tiltak for å sikre en positiv utvikling på det rytmiske musikkfeltet. Hovedbudskapet fra Samstemt er:

- Ta vare på og dyrke talentene!
- Levende musikk til alle!
- Større tilgjengelighet av norsk musikk!
- Økt kompetanse gir mer kultur for pengene!
- Musikken har et enormt næringspotensial!
- Stor synergieffekt i sjangersamarbeid!

(Samstemt, 2004 a)

Hovedmål for satsingen er å skape en bærekraftig verdikjede i Norge for skaping og formidling av pop, rock, jazz og folkemusikk lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt (Samstemt, 2004 a, s. 7).

Dette er Samstemts hovedprioriteringer som de påfølgende innspillene bygger videre på. Med utgangspunkt i syv kategorier basert på Samstemts innspill har jeg lett i offentlige

dokumenter fra regjeringen i denne perioden for å finne eksempler som kan antyde at innspillene ble tatt til følge.

Jeg vil nå presentere hovedinnholdet i hvert av Samstemt sine prioriterte punkter. Under overskriftene med Samstemts hovedprioriteringer (6.2.1-6.2.7) finnes et sammendrag av innholdet i disse hovedprioriteringene. Under hver overskrift med prioriteringer fra Samstemt, vil jeg under det etterfølgende overskriftsnivået presentere eksempler fra relevante politiske dokumenter som antyder handling eller intensjon om handling i tråd med Samstemts innspill.

6.2.1 Ta vare på og dyrke talentene

Innholdet i dette punktet omhandler Samstemts krav om å etablere et forbedret system for å utvikle og for å ta vare på talentene. Et system for å skape bedre utviklingsmuligheter og rammevilkår for utøvere og opphavsmenn i hele landet. For å oppnå dette krever Samstemt offentlige midler til regionale jazz-, rock-, og folkemusikksentra, talentopplæring og talentutvikling. Utstyr og øvingslokaler, samt økt støtte til ensembler og profesjonelle utøvere. Kravene begrunnes, og plan for gjennomføring beskrives. Samstemt beskriver en opptrappingsplan, og angir krav om nødvendige årlige overføringer angitt i kroner i perioden 2004-2014 (Samstemt, 2004 a).

I Soria Moria erklæringen viser regjeringen at de ønsker å ha fokus på muligheter for kunstnere, kompetanseheving i kulturfeltet, mangfold og sjangerbredde:

Oppbygging og videreutvikling av regionale kompetansemiljøer på kulturfeltet vil øke mangfoldet og den sjangerovergripende nyskapingen i Norge. Samtidig vil de regionale miljøene skape nye arbeidsmuligheter for kunstnere i distriktene (Soria Moria, 2005, s. 61).

6.2.1.1 Ensemblestøtte

Stortingsmeldingen Samspill fra 2008 viser til en kraftig økning i tilskuddsordningen for musikkensembler på det rytmiske feltet. Målt i rene penger har ensemblestøtten til både jazz, rock/pop og folkemusikk hatt en fordobling i perioden frå 2005 til 2008 (St.meld. nr. 21, 2008).

Regjeringen oppsummerer at støtten til musikkensembler har blitt betydelig styrket i den første kulturløftperioden (Kulturdepartementet, 2009).

6.2.1.2 Regionale kompetansesentra

Et av de fire hovedmålene i stortingsmeldingen Samspill, omhandler styrket kompetanseutvikling og kvalitet. I stortingsmeldingen slutter kulturdepartementet seg til Løkenutvalgets⁷ innstilling og går inn for støtte til videreutvikling av eksisterende sentra innen jazz, rock og folkemusikk. Hensikten er å bidra til at hele landet på en kostnadseffektiv måte får et nettverk av kompetansesenter innenfor rytmisk musikk (St.meld. nr. 21 , 2008).

I perioden 2006-2009 er det iverksatt arbeid for å etablere en nasjonal scene for jazz. En nasjonal scene for folkemusikk, folkedans og joik, samt et nasjonalt senter for pop og rock. Det er også bevilget penger til etablering av regionale kompetansesentra for rytmisk musikk (Kulturdepartementet, 2009).

6.2.1.3 Talentopplæring

Departementets vurdering er i 2008 å innrette tilskuddsordningen for musikere slik at behovet for fortløpende søknadsbehandling blir ivaretatt. Innenfor ordningen vil det også bli lagt vekt på tiltak som kan styrke talentutviklingen på pop- og rock-området. Slike tiltak vil supplere arbeidet som organisasjonene for jazz og folkemusikk driver innenfor talentutvikling (St.meld. nr. 21 , 2008).

6.2.2 Levende musikk til alle

Samstemt ønsker en kulturpolitikk som setter publikum i fokus, og mener at det er en demokratisk rettighet at en tilnærmet samlet norsk befolkning skal ha tilbud om levende

⁷ Løkenutvalget var et utvalg nedsatt av Kulturdepartementet høsten 2007 for å gjennomgå tilskuddsordninger på kulturfeltet. Utvalget skulle blant annet fremme forslag som skulle bidra til mindre byråkrati, styrking av armlengdesprinsippet, større frihet og ansvar til kulturinstitusjonene, og bidra til mer innsyn i beslutningsprosesser (Løken, 2008).

musikk. Et krevende publikum skaper levende musikkmiljøer, og på denne måten blir også tradisjonsmusikken holdt levende. For å få til dette er det nødvendig å utvikle flere spillesteder og arrangører, samt at de eksisterende får trygge vilkår. Det er behov for støtteordninger til transport, programutvikling og arrangører. Langsiktig og stabil drift av lokale spillesteder og festivaler, i tillegg til en vesentlig styrking av de økonomiske rammevilkårene til frilansere innenfor pop, rock, jazz og folkemusikk er avgjørende (Samstemt, 2004 a).

6.2.2.1 Arrangører

Kulturdepartementet går inn for å opprette en ny felles tilskuddsordning innenfor det rytmiske musikkfeltet som skal omfatte festivaler, klubber og arrangører. Departementet ser dette som et særskilt satsningsområde. Den nye ordningens formål er å sikre forutsigbare rammer for arrangørene, og legge til rette for helårlig utvikling av konserttilbudet (St.meld. nr. 21 , 2008).

Tilskuddsordningen for arrangører ble etablert i 2009, med et budsjett på 10 mill. kroner, som innebar en økning på 4,7 mill. kroner, og omdisponering av tidligere støtteordninger (Kulturdepartementet, 2009). I realiteten var ikke økningen så stor siden en prøveordning for klassisk musikk på 4 millioner ble lagt inn i arrangørordningen, uten at de ekstra bevilgningene ble videreført (Samstemt, 2011). I 2013 foreslår regjeringen å overføre 5 millioner til arrangørstøtteordningen av midlene som Rikskonsertene har benyttet til offentlige konserter (Kulturdepartementet, 2012).

6.2.2.2 Økte bevilgninger

Den rødgrønne regjeringen satte likeverd mellom sjangre som et svært viktig kulturpolitisk mål. I perioden 2005-2009 fikk det rytmiske feltet en samlet økning på 47,5 mill. kroner. Tilskuddsordningene til musikere, arrangører og utstyr ble alle omorganisert og styrket i perioden (Kulturdepartementet, 2009). Bransjen, deriblant Samstemt, er positive til at endrede tilskuddsordninger har gjort ordningene sjangernøytrale, og bidratt til økt fleksibilitet. Men, at det er uheldig at tilskuddsordningene er styrket på bekostning av Rikskonsertene, og at de bør styrkes ytterligere fordi sjangernøytralitet har ført til flere søkere (NOU:4, 2013).

6.2.3 Musikken har et enormt næringspotensial

Under denne overskriften presenterer Samstemt mål om en offensiv, konkret og helhetlig politikk for eksport av norsk musikk. Samstemt etterlyser økt anerkjennelse og et bedre virkemiddelapparat for kulturbasert næringsutvikling, samt styrket finansiering av musikkbransjens egne verktøy for eksport av norsk musikk (Samstemt, 2004 a).

6.2.3.1 Kulturbasert næringsutvikling

Et av hovedpunktene Soria Moria erklæringens kunst- og kulturpolitikk handler om å legge aktivt til rette for kulturbasert næringsutvikling (Soria Moria, 2005). I Samspillmeldingen er et av fire hovedmål for den rytmiske musikksektoren å utvikle næringspotensialet innenfor rytmisk musikk ved å gjennomføre handlingsplanen for kultur og næring, sikre rettighetshavere og bedre profileringen av norsk musikk utenfor Norges grenser (St.meld. nr. 21 , 2008). Handlingsplanen for kultur og næring ble utarbeidet i 2007 av Kultur- og kirke departementet, Nærings- og handelsdepartementet, og Kommunal- og regionaldepartementet. Det ble bevilget midler og satt i gang tiltak for å utvikle kunnskap om, og styrke feltet kultur og næring (Kulturdepartementet, 2009).

6.2.3.2 Musikk eksport

I Stortingsmelding nr.21(2008) går Kultur- og kirke departementet, i samarbeid med Utenriksdepartementet, inn for å styrke den internasjonale satsningen på musikkområdet ved å promotere musikk fra alle sjangre utenfor Norges grenser, sikre en kompetent og effektiv infrastruktur med hensikt å øke den kulturelle utvekslingen og næringsmessige omsetningen, og bidra til kunnskap om norsk musikk internasjonalt. Delfinansiert av offentlige midler (St.meld. nr. 21 , 2008). Music Export Norway kom inn som fast post på statsbudsjettet, og hadde i 2009 3 millioner i overføringer fra Kulturdepartementets budsjett. Målet er å styrke norsk musikk internasjonalt. Økte ressurser har også ført til en økning i UDs reisestøtteordning til de kunstfaglige organisasjonene. Samlet hadde UDs kultursatsning en økning på 51,6 millioner kroner fra 2005 til 2009 (Kulturdepartementet, 2009).

6.2.4 Økt kompetanse gir mer kultur for pengene!

Meldingen Samstemt formidler under denne overskriften handler om behovet for økt kompetanse i apparatet rundt musikeren. Hovedmålet er å utvikle kompetanse, dokumentasjon og felles standarder innenfor og på tvers av sjangre. Samstemt påpeker viktigheten av at alle sjangre får like vilkår. Fra kulturskole til universitetsnivå. Og at det i norsk musikkbransje er behov for kompetanseheving innenfor juss, formidling og distribusjon. Kontinuerlig kunnskapsheving til arrangører og spillesteder er avgjørende for å sikre stabilitet og profesjonalitet i arrangørleddet. Musikkbransjen i Norge er i sterk utvikling og bransjeorganisasjonen må styrkes for å kunne ivareta behovet for kompetanse blant medlemmene i alle ledd av feltet (Samstemt, 2004a/b,2005,2006,2012)

I Soria Moria erklæringen er regional kompetanseutvikling på kulturfeltet et prioritert område som, i følge treparti-samarbeidet, vil lede til nye arbeidsmuligheter og økt nyskaping i distriktene (Soria Moria, 2005).

Oppbygging og videreutvikling av regionale kompetansemiljøer på kulturfeltet vil øke mangfoldet og den sjangerovergripende nyskapingen i Norge (Soria Moria, 2005, s. 61).

I stortingsmeldingen Samspill går Kulturdepartementet inn for en delt finansieringsmodell med fylkeskommunene med hensikt å gi kompetanseheving på det rytmiske musikkfeltet til regionale kompetansesentra (St.meld. nr. 21 , 2008).

6.2.4.1 Kompetanseutvikling og kvalitet på tvers av sjanger

Kulturdepartementet går i 2008 inn for driftsstøtte til eksisterende kompetansesenter for rytmisk musikk. Det statlige tilskuddet skal benyttes til å utvikle kompetanse, med formål å bidra til at hele landet får et effektivt nettverk av kompetansesentra på det rytmiske musikkfeltet (St.meld. nr. 21 , 2008).

6.2.4.2 Arrangørkompetanse

I den Samspillmeldingen setter departementet opp en liste med kriterier som følger med de statlige utviklingsmidlene til regionale kompetansesenter for rytmisk musikk. Kompetansesenteret skal blant annet gjennomføre tiltak innenfor management, markedsføring og arrangørkompetanse på det rytmiske musikkfeltet (St.meld. nr. 21 , 2008). Finansieringen er delt mellom fylkene og staten, og de statlige midlene ble fra 2010 formidlet av Norsk Kulturråd. Det er uenighet, også innad i bransjen, om hvorvidt kompetansesentrene fungerer etter intensjonen (NOU:4, 2013).

6.2.4.3 Kulturarv. Dokumentering og arkivering

Samstemt mener at det er et offentlig ansvar å legge til rette for arkivering, dokumentasjon og presentasjon av den norske musikkarven innenfor pop, rock, jazz og folkemusikk (Samstemt, 2005). På jazzfeltet forvaltes dette ansvaret av Norsk Jazzarkiv som er en stiftelse med tilskudd over kulturdepartementets budsjett. Folkemusikkarven bevares ved Norsk Folkemusikksamling og ved Rådet for folkemusikk og folkedans henholdsvis ved UiO og NTNU. I Trondheim bygges det også opp et nasjonalt senter for pop og rock, Rockheim, med hensikt å samle og formidle hele den norske pop- og rockhistorien (St.meld. nr. 21 , 2008). I perioden 2006-2013 var det en betydelig økning i overføringer til det rytmiske musikkfeltet. Blant annet til etablering av Rockheim, Riksscenen – scene for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans, og Nasjonal jazzscene (NOU:4, 2013).

6.2.5 Større tilgjengelighet av norsk musikk.

Samstemt presenterer under denne overskriften en rekke tiltak for å øke tilgjengeligheten av innspilt norsk musikk. Styrkning, kvalitetsheving og utvidelse av eksisterende ordninger for distribusjon, produksjon og markedsføring. Samt en utvidelse av den offentlige innkjøpsordningen av digital og fysisk norsk musikk (Samstemt, 2004a/b, 2005, 2006, 2009, 2010, 2011, 2012). Samstemt foreslår at en kvalifisert komité avgjør i hvilket format musikken skal kjøpes inn i (Samstemt, 2010).

6.2.5.1 Distribusjon, produksjon, publisering og innkjøp

I stortingsmeldingen Samspill forslår regjeringen en økning i avsatte midler til innkjøp av fonogram. De rytmiske sjangrene står bak flertallet av søknadene mottar i overkant av 70% av støttemidlene til dette formålet. I denne meldingen går departementet inn for en styrking av innkjøpsordningen av fonogrammer for hele musikkfeltet til å omfatte all innspilt musikk, samt å øke innkjøpsprosenten (St.meld. nr. 21 , 2008).

I følge Kulturløftet politisk regnskap(2009) er innkjøpsordningen for musikk forsterket, og utvidet til å innbefatte distribusjon og innkjøp av digitalisert musikk. St.meld. nr. 24 (2008-2009): Nasjonal strategi for digital bevaring og formidling av kulturarv, beskriver videre forsterkning og satsning på dette området (Kulturdepartementet, 2009).

6.2.5.2 Musikkbruksvederlag.

Departementet skriver i 2008 at de vil foreta en gjennomgang av åndsverksloven for å få en forenklet og helhetlig lov som tar høyde for rettighetsutfordringer som har kommet med ny teknologi. Musikkbransjen har selv satt i gang et informasjonsarbeid for å skape nødvendig respekt og kjennskap til loven (St.meld. nr. 21 , 2008).

I 2013 vedtok Stortinget endringer i åndsverksloven som skal bidra til å styrke håndheving av loven på internett. Lovendringen skal bidra til at krenking av loven lettere skal kunne påtales, samtidig som personvernet ivaretas (Kulturdepartementet, 2012).

6.2.5.3 Sjangerneøytralitet innenfor Norsk kulturråds tilskuddsordninger

I kulturløftet II fra 2009 presiserer regjeringen at det skal være et krav om likeverd mellom sjangre og kunstformer. Kravet om likestilling og likeverd har til hensikt å skape en åpen og inkluderende kultursektor som er tilgjengelig for alle (Kulturdepartementet, 2013).

6.2.6 Stor synergieffekt i sjangersamarbeid.

Under dette punktet påpeker Samstemt viktigheten av at organisasjonene samarbeider på tvers av sjanger. Det innebærer samarbeid om kompetanseheving,

spillestedsutvikling, arrangørstøtte og programmering med hensikt å unngå parallelle strukturer, og for å skape en tverrsjangerlig utvikling (Samstemt, 2004 a).

6.2.6.1 *Kompetanse og nettverk*

I Samspillmeldingen går departementet inn for å støtte drift av eksisterende kompetansesentra, med formål å bidra til et kostnadseffektivt landsdekkende kompetansenettverk på det rytmiske området. Det statlige tilskuddet skal knyttes til kompetansehevende tiltak (St.meld. nr. 21 , 2008). I 2009 ble det bevilget midler til etablering av kompetansesentra i tillegg ble overføringene til eksisterende kompetansesentra økt (Kulturdepartementet, 2009). Kulturutredningen 2014 beskriver perioden fra 2005 til 2013 som en institusjonalisering av det rytmiske musikkfeltet, med blant annet en betydelig økning i overføringer til sjangerorganisasjonene, etablering av nasjonale scener for de enkelte sjangrene, samt styrking og opprettelse av kompetansesentra (NOU:4, 2013).

6.2.7 Reell bedring i levekår

I 2013 inneholdt Samstemts innspill til statsbudsjett fire punkter. I tillegg til tre av hovedprioriteringene fra tidligere innspill handlet det fjerde om en reell bedring av levekår for artister, utøvere og musikere. På bakgrunn av KUDs levekårsundersøkelse som viser at kunstnere tjener betydelig mindre enn gjennomsnittet i Norge, går Samstemt inn for å styrke eksisterende støtteordninger, for å bidra til akseptable levekår og velferdsordninger for musikere (Samstemt, 2012).

6.2.7.1 *Arbeids og kunstnerstipender*

Proposisjon 1S for budsjettåret 2013 inneholdt en økning i midler til vederlagsordninger og nye arbeidsstipender for kunstnere, samt en økning i overføringene til Norsk kulturfond, hvorav noe var overført fra Rikskonsertene (Kulturdepartementet, 2012).

6.2.7.2 *Styrke eksisterende støtteordninger*

5 millioner kroner, ble foreslått overført fra Rikskonsertene etter omorganisering, til arrangørstøtteordningen i 2013. Styrkingen skulle bidra til kvalitet i arrangørleddet over

hele landet. Musikerordningen, festivalstøtten og publiseringsstøtten foreslås styrket. Under post 72: Ymse faste tiltak foreslår departementet en økning i overføringer til blant annet Music Norway, Moldejazz, Riksscenen og Rock City Namsos (Kulturdepartementet, 2012).

7 Diskusjon

I dette kapitlet vil jeg drøfte det empiriske materialet knyttet til oppgaven i lys av teoriene jeg har valgt å benytte.

7.1 Korporatisme og samstemtsamarbeidet

Basert på resultatkapitlet i denne oppgaven, er det noen faktorer som kan peke i retning av korporative samarbeid. Det ene er at det i den aktuelle perioden var en flertallsregjering for første gang på lenge, med politisk overvekt mot venstre. Dette er ikke korporative trekk i seg selv, men mulige forhold som gir interesseorganisasjoner større insentiv til å involvere seg i korporative samarbeid. Det andre momentet er at organisasjonene i kulturfeltet ble, av kulturpolitikere, oppfordret til å samordne seg og komme med innspill. Dersom dette tolkes som en invitasjon til å delta i forberedelse av kulturpolitikken, kan det sees som et korporativt trekk.

Det er imidlertid flere andre faktorer som ikke er til stede for at samarbeidet skal kunne beskrives som korporativt. For det første hadde ikke Samstemt noen fast rolle eller representant i et politisk råd eller utvalg. Heller ikke er det noe som indikerer gjensidige avtaler eller løfter knyttet til politiske spørsmål mellom myndighetene og Samstemt. De hadde ikke beslutningsmyndighet, og i det empiriske materialet er det ingen ting som tyder på at Samstemt har hatt reelle forhandlinger med politiske myndigheter eller Kulturrådet. I forhold til forskningsspørsmålet som omhandler Kulturdepartementets innflytelse på Samstemts innspill, belyses dette indirekte i intervjuanalysen hvor flere informanter beskriver kulturløftperioden som en ekstraordinær satsning på feltet, og at det innebærer en vilje til å frembringe felles løsninger,⁸ men det er ingen indikasjoner på at det forelå noen form for gjensidig avtale eller garanti i forhold til implementering av vedtatt politikk.⁹

⁸ Se avsnitt 6.1.1.2

⁹ Se avsnitt 4.5

Slik informantene beskriver samarbeidet mellom Samstemt og kulturmyndighetenes ulike instanser, var det preget av svært god kommunikasjon på flere nivåer. På det ene nivået, de formelle budsjett- og høringsinnspillene, og på det andre nivået; dialogmøter og en løpende kontakt.

I lys av det teoretiske og det empiriske grunnlaget i denne oppgaven, mener jeg at samstemtsamarbeidet ikke kan beskrives som et eksempel på korporativt samarbeid. Der var elementer i samarbeidet som også finnes i korporative forbindelser, men også elementer som ikke var til stede for å kunne passe inn i en korporatismebeskrivelse.

I tråd med den øvrige utviklingen i dynamikken mellom interesseorganisasjoner og politiske myndigheter, er det naturlig å rette blikket mot lobbyisme for å beskrive samstemtsamarbeidet.¹⁰

7.2 Lobbyisme og samstemtsamarbeidet

Forholdet mellom korporatisme og lobbyisme er ikke motsetninger, men blir beskrevet som gradforskjeller av samme aktivitet. Lobbyistens virksomhet er gjerne mindre formalisert og mer behovsstyrt.¹¹ Slik samstemtprosessen beskrives av informantene, er behovsstyrt et beskrivende begrep på to måter. At Samstemt hadde behov for å løfte sine saker opp til politisk hold, er nærmest en selvfølge, men Kulturdepartementet hadde også et stort behov for, og satte stor pris på, den destillerte kulturpolitikken fra det rytmiske musikkfeltet som Samstemt kunne legge frem.¹²

Samarbeidsformen blir av informantene beskrevet som at Samstemt ble forespurt, og fikk presentere og diskutere innspill og utredninger på sitt felt med politikere og embetsverk. Kulturløftet som politisk prosjekt involverte Samstemt i en tidlig fase av Kulturløftets utforming, før politikerene havnet i regjeringsposisjon.

¹⁰ Se avsnitt 4.6

¹¹ Se avsnitt 4.5

¹² Se avsnitt 6.1.2.3

Perioden fra 2005 til 2013 var en periode med stor aktivitet i norsk kulturpolitikk. Det ble lagt frem et relativt stort antall stortingsmeldinger innenfor kultursektoren, og styrking av de økonomiske vilkårene i norsk kulturliv hadde prioritet (NOU:4, 2013).

I intervjuene var ikke lobbyisme et direkte tema, men ved flere anledninger blir Samstemts virksomhet, av informantene, beskrevet som lobbyarbeid.¹³ Med tanke på periodens store kulturpolitiske aktivitet er det mulig å trekke paralleller til Hall & Deardorffs (2006) teori om lobbyarbeid som politisk subsidiering.

Hensikten med lobbyvirksomhet på det politiske området kan være både å påvirke beslutningstagere til å skifte mening, eller å bidra til at aktører med beslutningsmyndighet blir stående på sitt opprinnelige standpunkt. Modellen som Hall & Deardorff (2006) presenterer, beskriver en form for lobbyvirksomhet som subsidierer lobbyistens meningsfeller i det politiske systemet med spesialkunnskap som lobbyisten har mye av, og som den politiske meningsfellen har behov for. Modellen er basert på kunnskap om den amerikanske kongressen, og antagelser om at politikeren må jobbe mye for å få gjennomslag, har knapt med tid, kan være mer opptatt av selv å få politisk gjennomslag enn hvilke saker som får gjennomslag, er spesielt opptatt av enkelte saker, og at lobbyisten besitter mye mer kunnskap på sitt felt enn politikeren gjør (Hall & Deardorff, 2006).

Hall & Deardorffs modell, hvor lobbyisten med sin spesialkompetanse hjelper sine meningsfeller i politiske posisjoner er relativt beskrivende for samstemtsamarbeidet. Samstemt er tydelige når det gjelder å være partipolitisk nøytrale, selv om de kanskje var ekstra velvillige i forhold til Kulturløftet.¹⁴ At Samstemts innspill blir satt pris på av Kulturdepartementet, og at Samstemt opplever å få fremmet sine saker, kommer klart frem i intervjuene.¹⁵

¹³ Se avsnitt 6.1.2

¹⁴ Se avsnitt 6.1.1.2 og avsnitt 5.2

¹⁵ Se avsnitt 6.1.2.3

Denne teoriens beskrivelse av lobbyvirksomhet skisserer et samarbeid hvor begge parter kommer heldig ut av det. Lobbyisten får løftet sine saker, og politikeren får nødvendig kompetanse (Hall & Deardorff, 2006). Det er ikke sikkert at denne modellen fra det amerikanske politiske systemet har direkte overføringsverdi til norske forhold. Men empirien i min undersøkelse, har nok fellestrekk med Hall & Deardoffs (ibid.) teori til at jeg mener at samstemtsamarbeidet kan beskrives som lobbyisme.

7.3 Kulturløftperiodens kulturpolitiske modell

I den første delen av dette kapittelet har jeg forsøkt å se samstemtprosessen i et korporatismeperspektiv. Når det gjelder forskningsspørsmålet som spør på hvilken måte Samstemt har hatt innflytelse på den Norske kulturpolitikken, så er det to områder som peker seg ut. Det ene er innflytelse i forhold til kulturpolitiske myndigheter, og det andre er innflytelse eller påvirkning i forhold til andre interesseorganisasjoner i kulturfeltet.

Når det gjelder innflytelse på kulturpolitiske myndigheter er det flere eksempler i dokumentanalysen hvor Samstemts innspill i stor grad er sammenfallende med den kulturpolitiske dagsorden. Et tidlig og tydelig eksempel på dette er at flere av Samstemts hovedbudskap, om kompetanseheving, sjangernøytralitet og regionale tiltak, blir inkludert i den rødgrønne regjeringens første regjeringserklæring: Soria Moria.¹⁶

Levende musikk til alle. Et annet av Samstemts hovedbudskap som blant annet omhandler støtte til spillesteder og arrangører, er å finne igjen i stortingsmeldingen Samspill hvor regjeringen går inn for å opprette en ny tilskuddsordning for blant annet arrangører og spillesteder på det rytmiske feltet.¹⁷ Dokumentanalysens gjennomgang av hovedpunktene i alle Samstemts formelle budsjettinnspill viser at mye av innholdet i Samstemts hovedprioriteringer i større eller mindre grad er

¹⁶ Se avsnitt 6.2.1

¹⁷ Se avsnitt 6.2.2.1

sammenfallende med den offentlige politikken. Som påpekt tidligere, beviser ikke dette en kausal sammenheng. Det kan ikke utelukkes at beslutningstagerne uansett vil kommet frem til det samme, men sett i sammenheng med informantenes tydelige opplevelse av at organisasjonene bak Samstemt hadde økt innflytelse i denne perioden¹⁸, er det et indisium på at arbeidet Samstemt gjorde hadde en effekt.

Det andre området som gjelder mulig innflytelse på kulturpolitikken retter seg mot andre organisasjoner i kulturfeltet. Er det slik at den samordningen Samstemt gjorde, hvor flere organisasjoner samlet seg bak en komprimert kulturpolitikk, påvirket måten andre deler av kulturfeltet driver sitt politiske påvirkningsarbeid? På bakgrunn av empirien knyttet til denne oppgaven er ikke dette spørsmålet mulig å besvare, men flere av informantene opplever at Samstemts arbeid ble lagt merke til av andre organisasjoner. Det blir nevnt at organisasjoner på andre områder innenfor kulturfeltet er mer organisert, og samarbeider mer etter Samstemt, og flere organisasjoner som var med på Samstemt har en opplevelse av betydelig bedre samarbeid på feltet nå, enn tidligere.¹⁹

I forhold til demokratiske prinsipper kan ofte lobbyisme bli betraktet som en utfordring. Det kan stilles spørsmål ved om mer eller mindre skjulte interessefellesskap mellom lobbyister og politiske beslutningstagerer kan gå på bekostning av velgernes demokratiske makt (Røyseng, 2014 a). Dette spørsmålet er også aktuelt å løfte i forhold til Samstemtsamarbeidet.

Når det gjelder den demokratiske utfordringen knyttet til lobbyisme, mener jeg også at det er et legitimt spørsmål å stille, om ikke den typen lobbyisme, som beskrevet av Hall & Deardoff (2006), med subsidiering av kunnskap, også kan være styrkende for demokratiet? Dersom embetsverk eller politikere får mer detaljert kunnskap om et felt, vil ikke det skape et bedre politisk beslutningsgrunnlag, og på den måte forberede den demokratiske prosessen? Til denne tankerekken hører

¹⁸ Se avsnitt 6.1.2.3

¹⁹ Se avsnitt 6.1.2.4

blant annet også spørsmålet om hvem som kvalitetssikrer bredden i beslutningsgrunnlaget? I denne oppgaven trekkes ikke diskusjonen omkring lobbyismens påvirkning på demokratiet lenger enn å stille spørsmål.

En diskusjon i kulturfeltet omkring demokratispørsmål kan ikke komme utenom armlengdesprinsippet. Demokrati på det kulturpolitiske feltet kan forstås både som velgernes makt gjennom valgkanalen, og som beskyttelse av kunstnerisk ytringsfrihet gjennom tydelig praktisering av armlengdesprinsippet (Røyseng, 2014 a). Blant annet i den norske kulturpolitikken, har dette prinsippet en sentral plass, som en beskytter av kunstens autonomi mot markedskrefter og politisk overstyring, og dermed også som et verktøy for å ivareta ytringsfrihet og demokrati.²⁰ Den rødgrønne regjeringen var opptatt av å ha et velfungerende armlengdesorgan. Det viser de blant annet gjennom mandatet som ble gitt Løkenutvalget²¹. En del av Løkenutvalgets mandat var å fremme forslag som skulle bidra til styrking av armlengdesprinsippet (Løken, 2008). Hvordan påvirket så samstemtsamarbeidet dette prinsippet om en armlengdes avstand mellom politikk og offentlig kunststøtte?

I en studie av dansepolitikken under kulturløftperioden viser Sigrud Røyseng til at kulturpolitiske beslutninger gjort på bakgrunn av organisasjoners interessefellesskap med politikere, kan bidra til en styrking av den politiske faktoren i kulturpolitiske beslutninger, og en tilsvarende svekking av armlengdesprinsippet (Røyseng, 2014 a). På bakgrunn av dette, og på bakgrunn av informantenes opplevelse av samstemtsamarbeidet som særlig godt²², er det legitimt å stille spørsmål ved om ikke dette samarbeidet bidro til en svekkelse av armlengdesprinsippet?

²⁰ Se avsnitt 4.4

²¹ Løkenutvalget var et utvalg nedsatt av Kulturdepartementet høsten 2007 for å gjennomgå tilskuddsordninger på kulturfeltet. Utvalget skulle blant annet fremme forslag som skulle bidra til mindre byråkrati, styrking av armlengdesprinsippet, større frihet og ansvar til kulturinstitusjonene, og bidra til mer innsyn i beslutningsprosesser (Løken, 2008).

²² Se avsnitt 6.1.2.2

Med spørsmålet om samstemtsamarbeidet bidro til å svekke armlengdesprinsippets posisjon friskt i minne, og med utgangspunkt i en beskrivelse av den rytmiske musikkens del av norsk kulturpolitikk basert på Chartrand og McCaugheys (1989) model ²³ : Hvordan påvirket samstemtsamarbeidet denne beskrivelsen? Dersom det var slik at samstemtprosessen medvirket til at Kulturrådets armlengdes-arm ble kortere, impliserer det en dreining av norsk kulturpolitikk i retning av Chartrand og McCaugheys (1989) arkitektmodell. Det er i tillegg til interesseorganisasjonenes lobbyvirksomhet flere argumenter som peker i denne retningen: Blant annet en betydelig økning i overføringer til sjangerorganisasjonene ²⁴ , en styrking av innkjøpsordningen for musikk ²⁵ , og geografisk plassering som et tildelingskriterium²⁶.

Men, det er også momenter som styrker Chartrand og McCaugheys (1989) mesénmodell ²⁷ som beskrivelse av norsk kulturpolitikk: Kulturrådet fikk i Kulturløftperioden blant annet økte budsjettammer, og retningslinjene ble endret, slik at tildelinger til musikkformål blir gjort sjangeruavhengig.²⁸ Det siste punktet kan naturligvis tolkes som politisk innblanding i Kulturrådets virksomhet, men også som en innskrenkning av politiske føringer til fordel for kunstfaglige vurderinger.

Jeg løfter noen momenter rundt dette temaet, men her nevnes kun noen få indikasjoner i et stort bilde. Denne oppgaven kan i beste fall antyde noe som kan brukes i en analyse som gir svar på om hvorvidt samstemtsamarbeidet endret vekten mellom arkitekt- og mesénmodellen i beskrivelsen av den norske kulturpolitikken.

Om kulturministrene i kulturløftperioden, og deres syn på Kulturrådets rolle sier Mangset & Hylland (2017) at det tradisjonelt har det vært et skille mellom høyre og

²³ Se avsnitt 4.1.2

²⁴ Se avsnitt 6.2.6.1

²⁵ Se avsnitt 6.2.5.1

²⁶ Se avsnitt 6.2.4

²⁷ Se avsnitt 4.4

²⁸ Se avsnitt 6.1.2.3

venstre i synet på Kulturrådets autonomi, hvor venstresiden gjerne betrakter Kulturrådet mer som et direktorat, enn et autonomt armlengdesorgan. Trond Giske, en av Kulturløftets arkitekter, og den rødgrønne regjeringens første kulturminister i perioden, utfordret armlengdesprinsippet ved flere anledninger. Både som kulturminister, og tidligere som stortingsrepresentant har han i flere konkrete saker gått i bresjen for at Stortinget skulle overprøve Kulturrådets vedtak. Anniken Huitfeldt og Hadia Tajik som var kulturministre i denne regjeringens andre periode representerte et mer autonomt syn på kulturrådets rolle (Mangset & Hylland, 2017).

8 Konklusjon

Utgangspunktet for ideen til denne oppgaven var Per Mangsets artikkel «Om den korporative tradisjonen i nordisk kulturpolitikk – med særlig vekt på den svenske kulturpolitikens historie» (Mangset, 2015). Artikkelen fokuserer på kunstnerorganisasjonenes innflytelse på kulturmyndighetene. I slutten av artikkelen er det noen forslag til videre forskning, blant annet å studere andre kulturorganisasjoner komparativt i et korporatisme perspektiv.

Etterhvert som prosjektbeskrivelsen til denne oppgaven tok form, ble dette ikke en komparativ studie, men en undersøkelse av samarbeidet mellom Samstemt og staten, med hensikt å belyse dette samarbeidet i et korporatisme perspektiv. Forskningsspørsmålene omhandler innflytelse og opplevd innflytelse. Innflytelse lar seg vanskelig hverken måle, eller påvises i kausale sammenhenger, men opplevelsen av, og resultatene av prosessen kan bidra til å antyde mulige sammenhenger.

I intervjuene fikk informantene spørsmål rundt organisering, relasjoner og samarbeid. Prioritering av saker, opplevd innflytelse og opplevelse av resultater av arbeidet.

Mitt mål med intervjuene var å kaste lys over samarbeidsprosessen innad i Samstemt, og mellom Samstemt og det politiske systemet, for potensielt å kunne knytte samarbeidsformen opp til en teori. En del av spørsmålene i intervjuguiden var valgt for å kunne belyse mulige kjennetegn på korporative forbindelser. Disse spørsmålene omhandlet organisering og formalisering av samarbeidet; og spørsmål om garantier for implementering og påvirkning. Målet for dokumentanalysen var å finne eksempler som kunne antyde at de formelle innspillene fra Samstemt ble inkludert i politiske planer og vedtak.

Som et svar på oppgavens hovedproblemstilling som søker å beskrive samstemtprosessen i et korporatisme perspektiv mener jeg, med bakgrunn i empiri og litteratur knyttet til denne oppgaven, at det er beskrivende å plassere samstemtsamarbeidet i lobbyismens side av et kontinuum mellom korporatisme og

lobbyisme. Denne beskrivelsen av samstemtprosessen gir også et svar på forskningsmålet rundt forståelsen av prosessen i et forhold mellom lobbyisme og korporatisme.

Opgavens forskningsspørsmål vedrørende Kulturdepartementets innflytelse på Samstemts innspill belyses indirekte i intervjuanalysen hvor flere informanter beskriver kulturløftperioden som en ekstraordinær satsning på feltet, og at det innebærer en vilje til å frembringe felles løsninger.²⁹ Utover disse hentydningene beskriver ikke informantene noen gjensidige avtaler eller annet som antyder at Kulturdepartementet har påvirket Samstemts innspill. Dette er forenelig med oppgavens diskusjon omkring hovedproblemstillingen, og med forskningsspørsmålets opprinnelige hensikt: Å bidra til å plassere samstemtsamarbeidet i forhold til korporatisme.

I forhold til Samstemts innflytelse på periodens kulturpolitikk kan jeg heller ikke frembringe et svar med to streker under. Men, fra dokumentanalysen kan det trekkes ut flere eksempler på at regjeringens politikk i større eller mindre grad sammenfaller med Samstemts innspill. Jeg mener at slike sammenfall kan være en indikasjon på at Samstemt hadde innflytelse i perioden. Sett i sammenheng med informantenes tydelige opplevelse av innflytelse, som også besvarer det fjerde forskningsspørsmålet, mener jeg ytterligere styrker en antydning om at Samstemt har lyktes i sitt politiske påvirkningsarbeid.

Dersom det er slik at Samstemt hadde innflytelse i kulturløftperioden, kan det tenkes at det bidro til en økt politisering av kulturpolitikken, og dermed også en svekkelse av armelengdesprinsippet. Hvorvidt dette bidro til å påvirke beskrivelsen av norsk kulturpolitikk i retning av Chartrand & McCaugheys (1989) arkitektmodell, kreves en mer omfattende analyse enn en oppgave som dette kan gi.

Av informantene beskrives samstemtsamarbeidet som en svært utviklende periode for kulturfeltet. Nyskapende organisering med høykompetente motiverte aktører, som ga resultater og ringvirkninger i resten av kulturfeltet.³⁰

²⁹ Se avsnitt 6.1.1.2

³⁰ Se avsnitt 6.1

I perioden etter 2005 har det rytmiske musikkfeltet opplevd sterkere fokus, og en betydelig økning i tilskudd. Sjangernøytralitet og demokratisk musikkpolitikk har vært en fremtredende målsetting. Utvikling av mangfold, musikalsk bredde, kvalitet og nyskaping har vært et mål i perioden. Engerutvalget³¹ viser til en betydelig realøkning i overføringer på det rytmiske musikkfeltet etter 2005. Utvalget mener at dette har vært en viktig og riktig kulturpolitisk satsning, med stor betydning for mange mennesker. Satsningen på det rytmiske feltet har delvis hatt form som en institusjonalisering, ved at de rytmiske sjangrene har kommet inn i faste og organiserte offentlige finansieringsformer. Utvalget påpeker samtidig at det er viktig at dette ikke fører til oppbygning av unødvendige administrative strukturer, og stiller spørsmål ved om deler av institusjonaliseringen på feltet har vært hensiktsmessig (NOU:4, 2013).

Denne oppgaven antyder en mulig sammenheng mellom Samstemts påvirkningsarbeid og den kulturpolitiske dagsorden i perioden. Hvorvidt samstemtsamarbeidet kan tilbakeføres direkte til resultatene av den kulturpolitiske satsningen på det rytmiske feltet i kulturløftperioden kan ikke denne oppgaven svare på. Men det er betimelig å stille spørsmålet om hvordan utfallet hadde blitt uten Samstemts medvirkning?

³¹ Kulturutredningen 2014 var et utvalg oppnevnt i 2011 og ledet av Anne Enger. Utvalgets mandat var å gjennomgå og vurdere kulturpolitikken etter 2005 (NOU:4, 2013).

9 Litteratur

- AKKS. (2018, august 31). *akks.no*. Hentet fra <https://www.akks.no/>
<https://www.akks.no/>
- Chartrand, H. H., & McCaughey, C. (1989). THE ARM'S LENGTH PRINCIPLE AND THE ARTS: AN INTERNATIONAL PERSPECTIVE - PAST, PRESENT AND FUTURE. I M. Cummings Jr, & J. D. Schuster, *Who's to Pay? for the Arts: The International Search for Models of Support* (ss. 43–80). New York: ACA BOOKS, American Council for the Arts.
- Christiansen, P. M., & Rommetvedt, H. (1999, September). From Corporatism to Lobbyism? — Parliaments, Executives, and Organized Interests in Denmark and Norway. *Scandinavian Political Studies*, 22(3), ss. 195-220.
- Christiansen, P., Nørgaard, A., Rommetvedt, H., Svensson, T., Thesen, G., & Öberg, P. (2009, November 10). Varieties of Democracy: Interest Groups and Corporatist Committees in Scandinavian Policy Making. *VOLUNTAS: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations*, 21(1), ss. 22-40.
- De nasjonale forskningsetiske komiteene. (2018, august 21). *www.etikkom.no*. Hentet fra www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora:
<https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/b.-hensyn-til-personer-5---18/>
- Folkorg. (2018, august 12). *Folkorg*. Hentet fra <https://folkorg.no/>:
<https://folkorg.no/content/uploads/2014/10/FolkOrg-vedtekter.pdf>
- FONO. (2018, august 12). *FONO*. Hentet fra https://www.fono.no:
<https://www.fono.no/om-fono/vedtektene/>
- GramArt. (2018, august 12). *Gramart*. Hentet fra https://www.gramart.no:
https://www.gramart.no/wp-content/uploads/2016/02/2016_Vedtekter-etter-GF-2016.pdf
- Hall, R. L., & Deardorff, A. V. (2006, Februar). Lobbying as Legislative Subsidy. *American Political Science Review*, 100(1), ss. 69-84.
- Harding, T. (2015). BILDING as a Central Concept in the Cultural Policy of the Swedish Government. From Arthur Engberg to Alice Bah Kuhnke. *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 18(2), pp. 161-181.

- Henningsen, E. (2015). Kulturpolitikens sedimentering. Kulturløftet som kulturpolitisk vekstperiode. *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 18(1), ss. 28-40.
- Hylland, O. (2014). Kulturpolitikk og paternalisme. *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 17(1), ss. 9-26.
- IFPI. (2018, august 31). *ifpi.no*. Hentet fra www.ifpi.no/ifpi-norge: <http://www.ifpi.no/ifpi-norge/om-ifpi-norge>
- Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser? : Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Kulturdepartementet. (2009). *Kulturløftet Politisk regnskap 2005-2009*. Oslo: Kultur- og kirke departementet.
- Kulturdepartementet. (2012). *Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) FOR BUDSJETTÅRET 2013*. Oslo: Det kongelige kulturdepartement.
- Kulturdepartementet. (2013). *Kulturløftet II Kultur, deltagelse og frivillighet. Politisk regnskap 2005-2013*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Kulturdepartementet. (2018). Intervju Kulturdepartementet. (R. J. Eide, Intervjuer)
- Kvarv, S. (2014 a). *Vitenskapsteori -tradisjoner, posisjoner og diskusjoner*. Oslo: Novus forlag.
- Kvarv, S. (2014 b). *Norsk kulturpolitikk i det 20. århundret. Mellom ideologi og pragmatisme*. Oslo: Novus forlag.
- Løken, L. (2008). *For full musikk! Om tilskuddsordningene for det rytmiske musikkområdet En delutredning fra Løken-utvalget Februar 2008*. Oslo: Kultur- og kirke departementet.
- Mangset, P. (2009). The Arm's Length Principle and the Art Funding System: A Comparative Approach. I M. Pyykkönen, N. Simanainen, & S. Sokka, *What about Cultural Policy? Interdisciplinary Perspectives on Culture and Politics* (ss. 273-297). Helsinki: Minerva.
- Mangset, P. (2013). *En armlengdes avstand eller statens forlengede arm?* Telemarksforskning. Bø: Telemarksforskning.
- Mangset, P. (2015). Om den korporative tradisjonen i nordisk kulturpolitikk – med særlig vekt på den svenske kulturpolitikens historie. (S. Røyseng, Red.) *Nordisk kulturpolitisk tidsskrift*, 18(01), ss. 41-65.

- Mangset, P., & Hylland, O. (2017). *Kulturpolitikk. Organisering, legitimering og praksis*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Meisingset, K., Matre, A. F., & Hørrigmo, A. J. (2012). *Kultur for kulturens skyld. Skisse til en liberal kulturpolitikk*. Oslo: Civita.
- Music Norway. (2018, august 31). *no.musicnorway.no*. Hentet fra <https://no.musicnorway.no/>: <https://no.musicnorway.no/om/side/hvaermn/>
- Musikkutstysordningen (MUO) . (2018, august 12). *Musikkutstysordningen*. Hentet fra [musikkutstysordningen.no](http://www.musikkutstysordningen.no): <http://www.musikkutstysordningen.no/om-oss/>
- Ness, E. (2016, Juni 29). *eilifness.no*. Hentet Mars 2018 fra <http://eilifness.no/?p=17>: <http://eilifness.no/?p=17>
- Norsk Jazzforum. (2018, august 12). *Norsk jazzforum*. Hentet fra Norsk jazzforum: <https://jazzforum.jazzinorge.no/>
- Norske Konsertarrangører. (2018, august 12). *Norske Konsertarrangører*. Hentet fra Norske Konsertarrangører: <https://www.konsertarrangor.no/om-oss/vedtekter/>
- NOU:4. (2013). *Kulturutredningen 2014*. Oslo: Kulturdepartementet.
- Ny Musikk. (2018, august 12). *nymusikk*. Hentet fra <http://nymusikk.no>: http://nymusikk.no/uploads/documents/Vedtekter_for_nyMusikk.pdf
- Røyseng, S. (2014 a). Kulturpolitikk og lobbyisme: en case-studie av det dansepolitiske oppsvinget under Kulturloftet. *Sosiologi i dag*, 44(1), ss. 66-89.
- Røyseng, S. (2014 b). Hva er kulturpolitikk og kulturpolitisk forskning? *Nordisk Kulturpolitisk Tidsskrift*, 17(1), ss. 4-8.
- Rommetvedt, H., Thesen, G., Christiansen, P. M., & Norgaard, A. S. (2013, April). Coping with corporatism in decline and the revival of parliament: interest group lobbyism in Denmark and Norway, 1980-2005. *Comparative Political Studies*, 46(4), pp. 457-485.
- Ryen, A. (2012). *Det kvalitative intervjuet. Fra vitenskapsteori til feltarbeid*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Samstemt. (2004 a). *Samstemt om taktskifte i rock, pop, jazz og folkemusikk! TILTAKSPAKKE FOR NORSK MUSIKK*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2004 b). *SAMSTEMT 2005 første steg på veien Innspill til behandlingen av St. prp nr.1 for Kultur- og kirke departementet 2004 - 2005*. Oslo: Samstemt.

- Samstemt. (2005). *INNSPILL TIL STATSBUDEJETTET 2006 «Vi gjør det dere ba oss om – vil dere gjøre det vi ber dere om?»*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2009). *Samstemt! Innspill til statsbudsjettet 2010*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2010). *To Samstemte prioriteringer for statsbudsjettet 2011*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2011). *Prioriteringer for statsbudsjettet 2012*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2012). *Samstemt! Prioriteringer for statsbudsjettet 2013*. Oslo: Samstemt.
- Samstemt. (2018). *Samstemt - Intervju*. (R. J. Eide, Intervjuer)
- Sørensen, A. S., Høystad, O. M., Bjurstrøm, E., & Vike, H. (2008). *Nye kulturstudier En innføring*. Oslo: Spartacus Forlag AS.
- Simonsen, M. B. (2005). *NORGESNETTET Notat i evalueringen av statsbudsjettets kap. 320, post 74 Januar 2005*. Oslo: Norsk Kulturråd.
- Soria Moria. (2005). *Plattform for regjeringssamarbeidet mellom Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet 2005-09*. Oslo: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.
- St.meld. nr. 21 . (2008). *Samspill Et løft for rytmisk musikk St.meld. nr. 21 (2007–2008)*. Oslo: Det kongelige kultur- og kirkedepartement.
- Østerud, Ø. (1996). *Statsvitenskap*. Oslo: Universitetsforlaget.

10 Vedlegg

Vedlegg 1: Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Forespørsel om deltakelse i forskningsprosjektet

Samstemtprosessen i et korporatisme perspektiv

Bakgrunn og formål

Dette er en studie i forbindelse med min masteroppgave i kulturstudier ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Formålet med studien er å undersøke samarbeidet mellom Samstemt og staten, og se på det i et korporatisme perspektiv.

Jeg ønsker å intervjuere personer som deltok i arbeidet både fra organisasjonene i Samstemt og fra statens side. Utvalget er gjort basert på informasjon fra Norsk Jazzforum om deltakere i prosessen.

Hva innebærer deltakelse i studien?

Deltagelse i studien innebærer å stille til et ca. en times intervju som inneholder spørsmål omkring arbeidet med Samstemt. Det vil bli gjort lydopptak av intervjuet og navnet på informanten vil bli del av råmaterialet. Øvrig datagrunnlag er offentlige dokumenter fra Samstemt og fra kulturdepartementet.

Hva skjer med informasjonen om deg?

Alle personopplysninger vil bli behandlet konfidensielt. Kun masterstudenten og veileder ved HSN vil ha tilgang til personopplysninger. Lydopptak lagres i passordbeskyttet mappe, på passordbeskyttet datamaskin og slettes fra digital opptaker etter lagring. Navneliste og koblingsnøkkel lagres adskilt fra øvrige data.

Det vil være åpent hvilke organisasjoner som har deltatt i studien, men enkeltpersoner kommer ikke til å navngis i publikasjonen. Det er likevel mulig at personer med kjennskap til virksomheten vil kunne identifisere hvem som har vært med.

Direkte sitater vil ikke knyttes til enkeltpersoner, men der det kan være vanskelig å sikre full anonymitet vil informantene tilbys sitatsjekk.

Prosjektet skal etter planen avsluttes innen 30.06.2018. Alle lydopptak og personopplysninger slettes ved prosjektslutt.

Frivillig deltakelse

Det er frivillig å delta i studien, og du kan når som helst trekke ditt samtykke uten å oppgi noen grunn. Dersom du trekker deg, vil alle opplysninger om deg bli anonymisert.

Dersom du ønsker å delta eller har spørsmål til studien, ta kontakt med:

Masterstudent Rune J Eide. Tlf. 48114477

Eller min veileder ved HSN

Prof. Tobias Harding. Tlf. 35952923

Studien er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

Samtykke til deltakelse i studien

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er villig til å delta

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide Samstemt

Spørsmål til Samstemt

Innledning

Dette er en studie i forbindelse med min masteroppgave i kulturstudier ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Formålet med studien er å undersøke samarbeidet mellom Samstemt og staten, og se på det i et korporatismeperspektiv.

- Er det noe du lurer på før vi starter?

Om respondenten

1. Fortell om seg selv

- Hvilken bakgrunn har du?
- Hvilken rolle hadde du i Samstemt-arbeidet?
- Var du motivert for å delta i Samstemt-samarbeidet?
- Hvilket forhold hadde du til de andre involverte personene?
 - Kjente du noen fra før?
 - Kjente du til noen fra før?

Prosessen

1. Hvordan ble organisasjonene i Samstemt valgt ut?

- Var det noen organisasjoner som ble valgt bort?
- Var det noen organisasjoner som burde vært med, men som ikke var med?

2. Hvordan foregikk samarbeidet i Samstemt?

- Hvordan var arbeidet organisert?
 - Styre
 - Møter
 - Roller
 - Prioritering av arbeidet ift. andre oppgaver

- Endret arbeidsprosessene seg i løpet av samarbeidsperioden?
 - Var det mye kontakt mellom departementet og Samstemt i løpet av prosessen?
 - Hvordan foregikk evt. den kontakten?
 - Hadde Samstemt faste kontaktpersoner i departementet?
3. Hvordan har denne typen samarbeid fungert tidligere og etterpå?
- a. Eksempler?
- Hva var din opplevelse av koordinerte innspill fra Samstemt?
 - Tror du organisasjonene bak Samstemt har hatt mer eller mindre innflytelse etter at samarbeidet ble lagt på is?
4. Hvilke vurdering lå til grunn for vektingen av Samstemts innspill?
- Hadde departementet garantert Samstemt noen form for påvirkning på politikken?
 - Har organisasjonene garantert implementering av statens politikk?
 - Tror du løsningsmodellene foreslått av Samstemt ble tilpasset det man forventet at departementet ville ha?
 - Tror du innspillene ville hatt mer eller mindre innflytelse dersom de ikke hadde vært spesifisert som innspill fra hvert enkelt felt innad i Samstemt?
 - Opplevde du at det var vanskelig å komme til enighet innad i Samstemt?
 - Opplevde du at noen av medlemmene i Samstemt fikk mer plass enn andre?
5. Hvis der var sånn at Samstemts innspill har påvirket de politiske prioriteringene – hvordan effekt har det hatt på kulturpolitikken?
- a. Har du konkrete eksempler på slike effekter? Utsiktede effekter?

6. Har de politiske prioriteringene som følge av Samstemts innspill hatt den ønskede effekten på kulturpolitikken?
 - Har politikken hatt noen utilsiktede effekter?
7. Hvilken betydning for samstemtprosessen tror du det hadde at nettopp Trond Giske var kulturminister i den første perioden?
8. Hvilken rolle har kulturettrådet spilt i arbeidet med Samstemt?
 - Har samstemt spilt en rolle i kulturettrådetts arbeid?
9. Opplevde du at organisasjonene i Samstemt ble lyttet til av departementet i større grad en før samarbeidet startet?
10. Opplevde du at Samstemt ble lyttet til av andre organisasjoner i større grad en før samarbeidet startet?
11. Er det noe du vil legge til før vi avslutter?

Vedlegg 3: Intervjuguide staten

Spørsmål til "staten"

Innledning

Dette er en studie i forbindelse med min masteroppgave i kulturstudier ved Høgskolen i Sørøst-Norge. Formålet med studien er å undersøke samarbeidet mellom Samstemt og staten, og se på det i et korporatisme-perspektiv.

- Er det noe du lurer på før vi starter?

Om respondenten

2. Fortell om seg selv

- Hvilken bakgrunn har du?
- Hvilken rolle hadde du i Samstemt-arbeidet?
- Var du motivert for å delta i Samstemt-samarbeidet?
- Hvilket forhold hadde du til de andre involverte personene?
 - Kjente du noen fra før?
 - Kjente du til noen fra før?

Prosessten

1. Hvordan foregikk samarbeidet med Samstemt?

- Endret arbeidsprosessene seg i løpet av samarbeidsperioden?
- Var det mye kontakt mellom departementet og Samstemt i løpet av prosessen?
 - Hvordan foregikk evt. den kontakten?
- Hadde Samstemt faste kontaktpersoner i departementet?

2. Hvordan har denne typen samarbeid fungert tidligere og etterpå?

- a. Eksempler?
- Hva var din opplevelse av koordinerte innspill fra Samstemt?

- Tror du organisasjonene bak Samstemt har hatt mer eller mindre innflytelse etter at samarbeidet ble lagt på is?
3. Hvilke vurdering lå til grunn for vektleggingen av Samstemts innspill?
- Har departementet garantert Samstemt noen form for påvirkning på politikken?
 - Har organisasjonene garantert implementering av statens politikk?
 - Tror du løsningsmodellene foreslått av Samstemt ble tilpasset det man forventet at departementet ville ha?
 - Tror du innspillene ville hatt mer eller mindre innflytelse dersom de ikke hadde vært spesifisert som innspill fra hvert enkelt felt innad i Samstemt?
 - Opplevde du at det var vanskelig å komme til enighet innad i Samstemt?
 - Opplevde du at noen av medlemmene i Samstemt fikk mer plass enn andre?
4. Hvis det er sånn at Samstemts innspill har påvirket de politiske prioriteringene – hvordan effekt har det hatt på kulturpolitikken?
- Har du konkrete eksempler på slike effekter? Utsiktede effekter?
5. Hvilken betydning for samstemtprosessen tror du det hadde at nettopp Trond Giske var kulturminister i den første perioden?
6. Hvilken rolle har kulturettrådet spilt i arbeidet med Samstemt?
- Har samstemt spilt en rolle i kulturettrådetts arbeid?
7. Opplevde du at Samstemt ble lyttet til i departementet i større grad en før samarbeidet startet? Hvordan/hvorfor?
8. Opplevde du at Samstemt ble lyttet til av andre organisasjoner i større grad en før samarbeidet startet? Hvordan/hvorfor?
9. Er det noe du vil legge til før vi avslutter?

Vedlegg 4: Forenklet vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning

Tobias Harding
Postboks 235
3603 KONGSBERG

Vår dato: 13.11.2017

Vår ref: 56800 / 3 / BGH

Deres dato:

Deres ref:

Forenklet vurdering fra NSD Personvernombudet for forskning

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 27.10.2017.
Meldingen gjelder prosjektet:

<i>56800</i>	<i>Samstemtprosessen i et korporatisme perspektiv</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Høgskolen i Sørøst-Norge, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Tobias Harding</i>
<i>Student</i>	<i>Rune Jostein Eide</i>

Vurdering

Etter gjennomgang av opplysningene i meldeskjemaet med vedlegg, vurderer vi at prosjektet er omfattet av personopplysningsloven § 31. Personopplysningene som blir samlet inn er ikke sensitive, prosjektet er samtykkebasert og har lav personvernulempe. Prosjektet har derfor fått en forenklet vurdering. Du kan gå i gang med prosjektet. Du har selvstendig ansvar for å følge vilkårene under og sette deg inn i veiledningen i dette brevet.

Vilkår for vår vurdering

Vår anbefaling forutsetter at du gjennomfører prosjektet i tråd med:

- opplysningene gitt i meldeskjemaet
- krav til informert samtykke
- at du ikke innhenter [sensitive opplysninger](#)
- veiledning i dette brevet
- Høgskolen i Sørøst-Norge sine retningslinjer for datasikkerhet

Veiledning

Krav til informert samtykke

Utvalget skal få skriftlig og/eller muntlig informasjon om prosjektet og samtykke til deltakelse.

Informasjon må minst omfatte:

- at Høgskolen i Sørøst-Norge er behandlingsansvarlig institusjon for prosjektet
- daglig ansvarlig (eventuelt student og veileder) sine kontaktopplysninger
- prosjektets formål og hva opplysningene skal brukes til

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS
NSD – Norwegian Centre for Research Data

Harald Hårfagres gate 29
NO-5007 Bergen, NORWAY

Tel: +47-55 58 21 17
Faks: +47-55 58 96 50

nsd@nsd.no
www.nsd.no

Org.nr. 985 321 884

Vedlegg 5: Berkreftelse på endring - NSD

Fra: **Lise Aasen Haveraaen** Lise.Haveraaen@nsd.no
Emne: Prosjektnr: 56800. Samstemprosessen i et korporatismeperspektiv
Dato: 15. juni 2018 kl. 07.45
Til: tobias.harding@usn.no, runejeide@mac.com

BEKREFTELSE PÅ ENDRING

Viser til endringsmelding registrert hos personvernombudet 06.06.2018.

Vi har nå registrert at ny dato for prosjektslutt er 01.11.2018.

Personvernombudet forutsetter at prosjektopplegget for øvrig gjennomføres i tråd med det som tidligere er innmeldt, og personvernombudets tilbakemeldinger. Vi vil ta ny kontakt ved prosjektslutt.

Vennlig hilsen

--

Lise Aasen Haveraaen
Seniorrådgiver | Senior Adviser
Seksjon for personverntjenester | Data Protection Services
T: (+47) 55 58 21 19

NSD – Norsk senter for forskningsdata AS | NSD – Norwegian Centre for Research Data
[Harald Hårfagres gate 29, NO-5007 Bergen](https://www.nsd.no)
T: (+47) 55 58 21 17
postmottak@nsd.no www.nsd.no